

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΡΑΜΑΣ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ 2013

*Άφιερούται
εἰς τὴν συμπλήρωσιν
ἐκατονταετηρίδος
ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως
τῆς Δράμας 1913-2013*

ΕΤΟΣ 7ον

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος
καί ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παῦλος
στή Γαλλίαينا Πόντον. Αὐγουστος 2011.

Ἡ φωτογραφία ἐτέθη κατ' ἐπιθυμίαν τῆς Α.Θ.Π.
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Τί ἐστὶ Πατριάρχης

«Ὁ Πατριάρχης ἐστὶν
εἰκὼν ζῶσα Χριστοῦ καὶ ἔμψυχος,
δι' ἔργων καὶ λόγων
χαρακτηρίζουσα τὴν ἀλήθειαν.

Τέλος αὐτῶ
ἡ τῶν καταπεπιστευμένων
ψυχῶν σωτηρία
καὶ τὸ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας
καὶ τῆς ἐκδικήσεως τῶν δογμάτων
λαλεῖν ἐνώπιον βασιλέως
καὶ οὐκ αἰσχύνεσθαι».

«Ἐπαναγωγή»
(Νομικὸν Βιβλίον Βασιλείου Μακεδόνο
καὶ Λέοντος Σοφοῦ)

Εἰς τὸν ἱερόν κληρὸν
καὶ τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανοὺς
τῆς καθ' ἡμᾶς
Ἱερᾶς Μητροπόλεως
ΔΡΑΜΑΣ
εὐχόμεθα τὸ Νέον ἔτος

2013
ἀπὸ Θεοῦ εὐλογημένον
καὶ εἰρηνικόν.

† Δράμας Παῦλος

† Ὁ Δράμας Παῦλος

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Τὴν 1ην Ἰουλίου 1913 οἱ Ἕλληνες τῆς Δράμας ἠξιώθησαν νά ἀπολαύσουν τό μέγα τῆς ἐλευθερίας δώρημα μετὰ ἀπό ἀπαισιωτάτην δουλείαν 482 ἐτῶν.

Ἡ κυανόλευκος ἐκυμάτισεν ἐπὶ τέλους ἐπὶ τῶν ἐναπομεινάντων βυζαντινῶν τειχῶν τῆς πόλεως καὶ οἱ Δραμινοὶ ἐν ἀνεκκαλήτῳ χαρᾷ ὑπεδέχθησαν τὸν νικηφόρον καὶ θαυνοσπερῆ ἑλληνικὸν στρατόν!

Πόσοι πατέρες καὶ μητέρες καὶ ἀδελφοὶ μας ἀπέθανον, χωρὶς νά ἀξιωθῶσι νά ἴδωσι τὴν χαρμόσυνον, τὴν λαμπροφόρον, τὴν περιπόθητον ταύτην ἡμέραν!

Τό πολυπόθητον ὄνειρον μυριάδων Ἑλλήνων ἐπραγματοποιήθη. Ἠγαλιάσαντο αἱ ψυχαὶ τῶν μαρτυρησάντων ὑπὲρ τῆς ἰδέας ταύτης. Ἡ κυανόλευκος ἐκάλυψε δίκην σαβάνου τοὺς γνωστούς καὶ ἀγνώστους τάφους τῶν ἡρώων. Ὁ ἔνδοξος καὶ θαυνοσπερῆς ἑλληνικὸς στρατός, ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ γενναίου ἀντισυνταγματάρχου Νικολάου Μιχαλοπούλου - Ἀρχαδικοῦ, κατέλυσε τὴν ἀφόρητον ὀθωμανικὴν δουλείαν καὶ τὴν ἀπαισιωτάτην βουλγαρικὴν κατοχήν.

Αἱ νικητῆρια ἱσχαὶ ἐδόνησαν τοὺς αἰθέρας τῆς μαρτυρικωτάτης πόλεως μας καὶ αἱ δοξολογικαὶ εὐχαριστίαι πρὸς τὴν Ὑπέρμαχον στρατηγὸν τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους ἐδόνησαν τοὺς θόλους τοῦ ἱστορικοῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ. Οἱ κῶδωνες τῶν ναῶν ἐσάλπισαν τὸ χαρμόσυνον τῆς ἐλευθερίας ἄγγελμα.

Οἱ γρηαιότεροι τῶν προκρίτων ὡς μικρὰ παιδιὰ ἐφώναζον ἔξαλλοι ἐκ χαρᾶς: «Ζήτω ἡ Ἐλευθερία!» Οἱ ἄνδρες ἠσπάζοντο τοὺς πόδας τῶν ἱππέων στρατιωτῶν ἐκ συγκινήσεως! Οἱ Ἕλληνες στρατιῶται πεζοὶ καὶ ἵππεις ἔκλαιον!

Τὴν λαμπρὰν ταύτην ἐπέτειον τῆς συμπληρώσεως ἐκατὸ ἐτῶν ἐλευθέρου βίου τιμῶσα ἡ Ἱερά Μητρόπολις Δράμας ἀφιερῶν τό ἐγκόλπιον ἡμερολόγιόν της εἰς αὐτήν, κλίνουσα τό γόνυ πρὸ τῆς ἱερᾶς σκιάς τοῦ σοφοῦ καὶ διαπρεποῦς Ἱεράρχου της κυροῦ Ἀγαθαγγέλου τοῦ Μάγνητος, τοῦ ἀξιωθέντος νά ὑποδεχθῇ τὸν νικηφόρον ἑλληνικὸν στρατὸν ἐν Δράμᾳ καὶ νά προσφωνήσῃ τὴν 29ην Ἰουλίου, ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 1 μ.μ., τὸν στρατηλάτην Κων-

σταντῖνον κατὰ τὴν πάνδημον δοξολογίαν ποῦ ἐτελέσθη ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ κατὰ τὴν ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Δράμᾳ πρώτην ἐπίσκεψίν του.

Ὁ ἱστορικὸς ναὸς τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ἀνακαινισθεὶς ἐκ βάθρων θὰ ἀποδοθῇ καὶ πάλιν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ ἐν Τριάδι ἁγίου Θεοῦ ἡμῶν κατὰ τό παρὸν ἔτος καὶ θὰ ἀποτελῇ κόσμημα διὰ τὴν πόλιν μας.

Ὁ μακαριστὸς Ἱεράρχης κατέγραψε στιγμὴν πρὸς στιγμὴν τὰς δραματικὰς ἡμέρας ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουνίου ἕως καὶ τῆς 1ης Ἰουλίου 1913. Εἰς τὰς σελίδας τοῦ ἡμερολογίου του διαπιστοὶ ὁ ἀναγνώστης τὴν σπανίαν διπλωματικὴν δεινότητά του, τὴν σύνεσιν καὶ τὴν διορατικότητα, ἀρετὰς περιχοσιμούσας τὸν ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐθνικὸν τοῦτον ἡγέτην. Εἰς αὐτὸν ὀφείλεται τὸ γεγονός ὅτι ἡ Δράμα ἐσώθη ἐκ τοῦ ἐπικρεμαζομένου κινδύνου τῆς σφαγῆς καὶ τῆς καταστροφῆς τῶν κατοίκων της καὶ ἀπεσοβήθη ἡ ἐπανάληψις τῶν ἀπαισιῶν γεγονότων τοῦ Δοξάτου. Εἰς αὐτὸν ὀφείλει καὶ τό Μουσουλμανικὸν στοιχεῖον τὴν σωτηρίαν τοῦ ἐκ βεβαίας σφαγῆς.

Κατὰ τοὺς μαύρους χρόνους τῆς δουλείας οἱ κατακτηταὶ δὲν ἤδυνήθησαν νά ὑποτάξουν τὰς καρδίας τῶν πατέρων μας. Προσηλωμένοι οἱ μακάριοι ἐκείνοι ἐπὶ τὴν ἀσάλευτον πέτραν, τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ μόνη πηγὴ ἐλπίδος, παρηγορίας καὶ ἐνισχύσεως δι' αὐτοὺς, ἤδυνήθησαν νά υπομείνουν πικροτάτην δουλείαν, πολυῶδυνα βάσανα καὶ ἀδίκους θανάτους, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι χάριν τῆς ὑπερασπίσεως ἱερωτάτων βιωμῶν καὶ ἐστιῶν.

Ἥμεῖς ἅπαντες καλούμεθα κατὰ τοὺς δυσκόλους τούτους χρόνους ποῦ διέρχεται ἡ φιλότατη πατρίς ἡμῶν Ἑλλάς, νά ἐμπνευσθῶμεν ἐκ τῆς ἀνιδιοτελοῦς φιλοπατρίας τῶν πατέρων μας καὶ, προσβλέποντες πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, τὴν φοβεράν καὶ ἀκαταίσχυντον προστασίαν τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους, νά πολιτευώμεθα ὡς τέκνα ἡρώων καὶ μαρτύρων ἀνταξίως τῶν παραδόσεων τοῦ μαρτυρικοῦ ἡμῶν τόπου καὶ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν ὀρθοδόξου πίστεως.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Δ Δράμας

† Ο ΔΡΑΜΑΣ Π Α Υ Λ Ο Σ

Α΄ Βαλκανικός Πόλεμος

Μετά τη λήξη του Μακεδονικού Αγώνα (1904-1908) και την Έπανάσταση των Νεοτούρκων τόν Ιούνιο του 1908, **η πολιτική έκτουρκισμού** που ακολουθούν οι Νεότουρκοι για τούς λαούς της Όθωμανικής αυτοκρατορίας **αναγκάζει** τέσσερα χριστιανικά βαλκανικά κράτη, **τή Σερβία, τή Βουλγαρία, τήν Ελλάδα και τό Μαυροβούνιο, νά συνασπιστούν** γιά τήν προάσπιση τών συμφερόντων τους και τήν απελευθέρωση τών Βαλκανίων από τόν Τουρκικό ζυγό. Αποτέλεσμα του συνασπισμού αυτού υπήρξε **ό Α΄ Βαλκανικός πόλεμος (Οκτώβριος 1912 - Μάιος 1913).**

Μέ τήν κήρυξη του πολέμου **ό Έλληνικός στρατός** στη Θεσσαλία περνά τά σύνορα και καταλαμβάνει τήν Έλασσόνα. Νικά στη συνέχεια τούς Τούρκους στό Σαραντάπορο και απελευθερώνει τήν Κατερίνη, τήν Κοζάνη και τό Γρεβενά. Παράλληλα άλλες δυνάμεις του

ελευθερώνουν τή Βέροια, τή Νάουσα, και τήν Έδεσσα.

Πολύ σημαντικές έπιτυχίες έχει και **ό Έλληνικός στόλος** στό Αιγαίο. Μέ μιά σειρά έπιχειρήσεων καταλαμβάνει τά νησιά Χίο, Λέσβο, Λήμνο, Σάμο, Τένεδο, Ίμβρο και Ίκαρία και τή Χερσόνησο του Άθω, και υποχρεώνει τόν τουρκικό στόλο νά κλειστεί στό Δαρδανέλλια.

Οι Σέρβοι από τήν πλευρά τους καταλαμβάνουν τό Σκόπια και κατευθύνονται πρós τό Μοναστήρι. **Οι Βούλγαροι** προελαύνουν ανατολικά και φτάνουν ως τό πρόθυρα τής Κωνσταντινούπολης. Δυτικά καταλαμβάνουν τή Δυτική Θράκη και τήν Ανατολική Μακεδονία και κατευθύνονται όλοταχώς πρós τή Θεσσαλονίκη.

Μπροστά στόν κίνδυνο νά καταληφθεί ή Θεσσαλονίκη, ό Έλευθέριος Βενιζέλος μέ αγωνιώδεις προσπάθειες κατορθώνει νά στρέψει τίς ελληνικές δυνάμεις από τό βόρεια στό ανατολικά. Μετά τή μάχη τών Γιαννιτσών, ό ελληνικός στρατός μπαίνει ελευθερωτής στη **Θεσσαλονίκη**, λίγες ώρες πρίν φτάσουν οι Βούλγαροι, στις **26 Οκτωβρίου 1912**, ήμέρα τής γιορτής του προστάτη της Αγίου Δημητρίου. Έπειτα στρέφεται δυτικά και καταλαμβάνει τή Φλώρινα και τήν Κορυτσά. Μετά από μακρόχρονη πολιορκία και πολλές θυσίες τών Έλλήνων στό Μπαζάνι ελευθερώνονται και τά Ίωάννινα.

Ή Τουρκία νικημένη αναγκάζεται νά υπογράψει στό Λονδίνο **συνθήκη ειρήνης** μέ τά τέσσερα χριστιανικά κράτη, **στις 17/30 Μαΐου 1913**. Σύμφωνα μέ αυτήν παραχωρεί στις σύμμαχες δυνάμεις τό τμήμα τής Θράκης δυτικά του Έβρου, τό βόρειο μισό τής Ανατολικής Θράκης, όλόκληρη τή Μακεδονία, τήν Ήπειρο και τήν Κρήτη. Ή

Τά ἐκπαιδευτήρια τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Κοινότητος Δράμας (1908).

τύχη τῶν νησιῶν τοῦ Αἰγαίου καί τῆς χερσονήσου τοῦ Ἄθω θά καθοριζόταν ἀπό τίς Μεγάλες Δυνάμεις, ἐνῶ τὰ Δωδεκάνησα παρέμεναν στήν Ἱταλική κατοχή.

Κατά τή διανομή τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐπαρχιῶν τῆς Τουρκίας, ἡ Βουλγαρία παρουσιάζει ὑπέρμετρες ἀπαιτήσεις. Ἐχοντας ὑποτιμήσει πρῖν ἀπό τόν πόλεμο τό ἀξιόμαχο τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καί βλέποντας τώρα τοὺς Ἕλληνες κυρίους ὄχι μόνο τῆς Ἡπείρου ἀλλά καί τῆς Μακεδονίας, καί τήν Ἑλληνική σημαία νά κυματίζει στή Θεσσαλονίκη, ἀρνεῖται νά ἀναγνωρίσει τήν Ἑλληνική στρατιωτική κατοχή ὡς τετελεσμένο γεγονός, καί ἀπαιτεῖ νά τῆς παραχωρηθεῖ ἡ Θεσσαλονίκη. Ἐξάλλου, μετὰ τήν κατάληψη τῆς Ἀδριανούπολης ἔχει φροντίσει νά μεταφέρει τίς Βουλγαρικές στρατιωτικές δυνάμεις ἀπό τή Θράκη στή Μακεδονία. Τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1913, 40.000 Βούλγαροι στρατιῶτες βρίσκονται στίς περιφέρειες Σερρών, Θεσσαλονίκης, Νιγρίτας. Βούλγαροι στρατηγοί μέ πολυάριθμο ἐπιτελεῖο καί 2.000 στρα-

Δράμα. Στρατῶνες 1910.

τιῶτες εἶναι ἐγκατεστημένοι στή Θεσσαλονίκη καί δημιουργοῦν συχνά ἐπεισόδια εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ Ἑλληνική στρατιωτική ἡγεσία θεωρεῖ ὡς μόνη λύση τῶν διαφορῶν μέ τή Βουλγαρία τόν πόλεμο. Ἡ Ἀντιπολίτευση (Γ.Θεοτόκης, Δ.Ράλλης, Δ. Γούναρης) ὑποστηρίζει τήν ἀδιάλλακτη στάση τῆς Ἑλλάδας στίς ἐθνικές διεκδικήσεις. Ὁ Βενιζέλος δέν διατίθεται νά παραχωρήσει τή Θεσσαλονίκη, παρά μόνο μετὰ ἀπό ἀτυχή πόλεμο.

Ἡ κατάσταση ὑποχρεώνει τήν Ἑλληνική Κυβέρνηση νά προχωρήσει σέ συνεννοήσεις μέ τή Σερβία γιά σύναψη συμμαχίας, τήν ὁποία ἐσπεύδουν τά δραματικά γεγονότα πού συμβαίνουν στή Νιγρίτα καί στό Παγγαῖο, τό Μάιο τοῦ 1913, μέ τήν ἐπίθεση 20.000 Βουλγάρων ἐναντίον τῶν προφυλακῶν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Ἡ Ἑλλάδα βρίσκεται σέ ἀκήρυκτο πόλεμο. Ὁ κίνδυνος γιά τή Θεσσαλονίκη εἶναι ἄμεσος. **Ἡ Ἑλληνοσερβική συμμαχία ὑπογράφεται στή Θεσσαλονίκη στίς 19 Μαῖον 1913** καί ἔχει χαρακτηριστικά ἀμυντικά.

Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος

Αφορμή για την έναρξη του Β΄ Βαλκανικού πολέμου υπήρξε η διπλή αιφνιδιαστική **έπαιση των Βουλγάρων έναντιόν των Ελλήνων** στη Νιγρίτα **καί έναντιόν των Σέρβων** στη Γευγελή στις 17/30 Ιουνίου 1913, στην προσπάθειά τους να καταλάβουν πραξικοπηματικά τα διαμφισβητούμενα εδάφη που παραχώρησε η Τουρκία με τη συνθήκη του Λονδίνου.

Οι δύο σύμμαχοι άπαντούν με έπιτυχη άμυνα και νικηφόρα άντεπίθεση. Οι σφοδρότατες πολύνεκρες **μάχες** του **Κιλκίς-Λαχανά** και της **Δοϊράνης** χαρίζουν νέα δόξα στα ελληνικά στρατεύματα και ανοίγουν τό δρόμο για την **άπελευθέρωση των Σερρών και της Δράμας**. Από τα τέλη Ιουνίου ως τα μέσα Ιουλίου ο ελληνικός στρατός κατορθώνει να άπωθήσει τους Τούρκους και να καταλάβει την Άνατολική Μακεδονία και τη Δυτική Θράκη. **Οι Βούλγαροι**, έγκαταλείποντας την Άνατολική Μακεδονία **πωρπολούν τις Σέρρες και τό Δοξάτο** και προξενούν άκατονόμαστες άγριότητες και άνηκουστα έγκλήματα στον άμαχο πληθυσμό τους.

Τή δύσκολη θέση της Βουλγαρίας έκμεταλλεύεται τώρα **ή Ρουμανία**, ή όποια βρίσκει την εύκαιρία να έπατεθει έναντιόν της και να φτάσει ως τα πρόθυρα της Σόφιας. Καί **ή Τουρκία**, έπίσης, ανακαταλαμβάνει την Άδριανούπολη και την Άνατολική Θράκη σχεδόν άμαχητί. **Η Βουλγαρία άπελπισμένη ζητά τη μεσολάβηση των Μεγάλων Δυνάμεων** για τη σύναψη άνακωχής.

Δράμα. Η όδός Βενιζέλου την περίοδο 1913-1916. (Αρχειό Ι. Άποστολίδη).

Η Έλληνική κυβέρνηση μετά από πολλές διαπραγματεύσεις άποφασίζει να δεχτεί την άνακωχή. Η μάχη μεταφέρεται τώρα από τα Μακεδονικά βουνά στη Συνδιάσκεψη του Βουκουρεστίου, όπου **ο Βενιζέλος άγωνίζεται σκληρά για τον καθορισμό των ελληνικών συνόρων**. Έπίμαχο θέμα άποτελεί ή προσάρτηση της Καβάλας. Η Άυστρία και ή Ρωσία άντιτίθενται στην παραχώρηση της

Η Δράμα στα 1912-1913

Δ. Θράκης και της Καβάλας στην Ελλάδα. Η Ιταλία και η Αγγλία είναι έπαιδακτικές, ενώ η Γαλλία και η Γερμανία υποστηρίζουν τις ελληνικές διεκδικήσεις.

Η **συνθήκη του Βουκουρεστίου** στις **28 Αυγούστου 1913** επικυρώνει μερικώς τις νέες ανακατατάξεις που συνοδεύουν το τέλος του Β' Βαλκανικού πολέμου.

Σύμφωνα με αυτήν, παραχωρείται στην Ελλάδα ή Ανατολική Μακεδονία με τη Θεσσαλονίκη και την Καβάλα, καθώς και η Νότιος Ήπειρος. Στη Βουλγαρία παραχωρείται μία λωρίδα εξόδου προς το Αιγαίο μεταξύ Πόρτο-Λάγους και Άδριανουπόλεως. Στη Σερβία ή Βόρειος Μακεδονία ως το Μοναστήρι και τη Στρώμιτσα. Στην Τουρκία ή Ανατολική Θράκη με την Άδριανούπολη. Η Βόρειος Ήπειρος παραχωρείται στην Αλβανία, ή οποία κηρύσσεται ανεξάρτητη.

Τά νησιά του Αιγαίου θα παραχωρηθούν οριστικά στην Ελλάδα με το Πρωτόκολλο της Φλωρεντίας (13 Φεβρουαρίου 1914), εκτός από τα Δωδεκάνησα, τα οποία εξακολουθεί να κατέχει η Ιταλία.

Με το τέλος των Βαλκανικών πολέμων ή επάφεια του ελληνικού έδαφους και ή πληθυσμός της Ελλάδας διπλασιάζονται και δημιουργούνται έτσι οι προϋποθέσεις για την οικονομική άνθηση και τη μελλοντική ανάπτυξη της. Όμως, δέν άργουν νά φανούν στόν εύρωπαϊκό όρίζοντα άπειλητικά τά σύννεφα πού προμηνύουν την καταιγίδα του Α Παγκοσμίου πολέμου, ή όποιος σέ λίγο θά ξεσπάσει.

Στά τελευταία χρόνια της Τουρκοκρατίας ή Δράμα είναι μιά μικρή πόλη πού έκτείνεται μέσα στα Βυζαντινά τείχη, γύρω από τό ναό της Αγίας Σοφίας, και λίγο ανατολικότερα, στό χώρο της σημερινής κεντρικής πλατείας. Ό πληθυσμός της είναι 13.800 κάτοικοι. Οι περισσότεροι άπ' αυτούς είναι Τούρκοι, λίγοι είναι Ισραηλίτες και Άθιγγανοι, έλάχιστοι Βούλγαροι (13-14 οικογένειες) και οι ύπολοιποι Έλληνες.

Κατά τη διάρκεια του Α Βαλκανικού πολέμου, στις 23 Οκτωβρίου του 1912, ή 7^η Μεραρχία του βουλγαρικού στρατού εισβάλλει στη Δράμα – άφου προηγήθηκαν μικροσυγκρούσεις με την όπιοθοφυλακή του τουρκικού στρατού πού ήταν ήδη σέ ύποχώρηση– και βρίσκει την πόλη έρημη. Οι κάτοικοι της ζήτησαν καταφύγιο στα πλησιέστερα χωριά Καλλιφύτο και Χωριστή.

Δράμα-Μέγαρον Τ.Τ.Τ.

Δράμα. Ἡ ὁδὸς Ἑθνικῆς Ἀμύνης γύρω στο 1900.

Ἀπὸ τὸν πρῶτο καιρὸ τῆς βουλγαρικῆς κατοχῆς διαφαίνεται τὸ μίσος καὶ ἡ βαρβαρότητα τῆς βουλγαρικῆς διοικήσεως κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου καὶ τὸ σχέδιό της γιὰ ἐκβουλγαρισμὸ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως.

Στὰ πλαίσια αὐτοῦ τοῦ σχεδίου μετονομάζουν τὶς ὁδοὺς τῆς πόλεως ἢ προσθέτουν στοῖς ὀνόμα τους βουλγαρική κατάληξη.

Ἐξαπολύουν τρομοκρατικὲς ὁμάδες κομιτατζήδων καὶ Βουλγάρων στρατιωτῶν σέ ὅλη τὴν περιοχή μὲ σκοπὸ νὰ καλλιεργήσουν τὸ πνεῦμα τοῦ ἀλυστρωτισμοῦ στοὺς κατοίκους. Νὰ ἐμφανίσουν, δηλαδή, τὴν περιοχή ὡς βουλγαρική καὶ τοὺς κατοίκους της ὡς Βουλγάρους οἱ ὅποιοι, ἀπὸ φόβο στὸν Τούρκο κατακτητὴ καὶ στοὺς Ἕλληνες Μακεδονομάχους, ἀπέφυγαν ὥς τώρα νὰ ἐκδηλώσουν τὴ

Ἀποψη τῆς Δράμας τὸ 1913.

βουλγαρική τους συνείδηση καὶ περιμένουν τὸ βουλγαρικό στρατό, γιὰ νὰ τοὺς ἀπελευθερώσει.

Ἐκβιάζουν μὲ βάρβαρες μεθόδους τοὺς Ἕλληνες νὰ γραφοῦν Βούλγαροι ἢ προσπαθοῦν νὰ τοὺς δελεάσουν μὲ ὑποσχέσεις καὶ πλούσια ἀνταλλάγματα.

Καθημερινὰ θανατώνουν ἀθώους, βασανίζουν καὶ φυλακίζουν Ἕλληνες, λεηλατοῦν σπίτια καὶ καταστήματα, πατριαρχικὲς ἐκκλησίες καὶ ἱδρύματα καὶ πουλοῦν τὶς περιουσίες τους στὶς ἀγορὲς τῆς Καβάλας.

Στοὺς δρόμους τῆς πόλεως καὶ στοὺς ἀγρούς ἐκτυλίσσονται φρικιαστικὲς σκηνές. Βιασμοὶ γυναικῶν καὶ κοριτσιῶν καὶ βασανισμοὶ ἱερέων, πού ἀρνοῦνται νὰ δεχθοῦν τὴν ἀνάγνωση τοῦ Εὐαγγελίου στὴ βουλγαρική γλῶσσα.

Οἱ ἱερεῖς ἀναγκάζονται νὰ κλείσουν τὶς περισσότερες

έκκλησίες καί ζητούν ασφάλεια καί προστασία κοντά στον τότε Μητροπολίτη Δράμας καί Ζιχνών Ἀγαθάγγελο. Παρόλα αυτά οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτούς ὑφίστανται ἀπό τούς κομιτατζήδες φρικτά βασανιστήρια. Ὁλόκληρο μαρτυρολόγιο ἀποτελοῦν τὰ βασανιστήρια τῶν Ἑλλήνων ἀπό τούς Βουλγάρους.

Ἕλληνες ἀντάρτες θέλουν νά εἰσβάλουν στήν πόλη, γιά νά σωφρονίσουν τούς Βουλγάρους, ἀλλά ὁ Μητροπολίτης Ἀγαθάγγελος τούς ἀποτρέπει μέ σύνεση, ἐπισημοντας τόν κίνδυνο μιᾶς γενικῆς σφαγῆς τοῦ πληθυσμοῦ ἀπό τούς Βουλγάρους.

Στό μεταξὺ ὁ ἑλληνικός στρατός προελαίνει ἥρωικά στά πεδία τῶν μαχῶν καί ἐλευθερώνει τή μία πόλη μετά τήν ἄλλη. Τό γεγονός αὐτό προκαλεῖ σύγχυση καί πανικό στή βουλγαρική διοίκηση.

Στίς 13 Ἰουνίου 1913 μιὰ ομάδα 2.000 Βουλγάρων στρατιωτῶν νότια τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ στασιάζει καί τό μεγαλύτερο μέρος τους λιποτακεῖ καί διαφεύγει στή Βουλγαρία. Ἡ ἴδια σύγχυση ἐπικρατεῖ στήν πολιτική διοίκηση καί στίς λίγες βουλγαρικές οἰκογένειες, οἱ ὁποῖες πανικόβλητες φεύγουν πρὸς τήν Ξάνθη.

Στίς δύσκολες αὐτές στιγμές θριαμβεύει ἡ ἥρωική μορφή τοῦ Μητροπολίτου Ἀγαθαγγέλου. Σέ μιὰ βίαιη συνομιλία του μέ τό Βούλγαρο Διοικητή μέσα στό Διοικητήριο τόν ἀποκαλεῖ ἐχθρό τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τήν ἐπόμενη μέρα ἀντιτάσσει τό σπῆθος του σθεναρά σέ Βούλγαρο πού θέλει νά τόν λογχίσει καί τοῦ προβάλλει μέ ψυχραιμία τό ἐγκόλπιο πού φορά. Ὁ Βούλγαρος συναισθάνεται τήν πρᾶξη του καί ἀσπάζεται τό σταυρό.

Δεκαετία τοῦ 1910. Ὁ Σταθμός ἀπό τήν πλευρά τῆς πλατείας.

(Ἀρχεῖο Γιάννη Ἀποστολίδη).

Μέ ὁδηγίες τοῦ Ἀγαθαγγέλου πολλοί Ἕλληνες ὁπλίζονται καί σχηματίζουν ὁμάδες ἐπαφυλακῆς. Ὁ ἴδιος συνοδευόμενος ἀπό δύο Βουλγάρους, ἕναν ἀρχιμανδρίτη καί ἕναν ἔνοπλο δεκανέα, περιέρχεται τούς δρόμους τῆς πόλεως, γιά νά καθησυχάσει τό πλῆθος, πού φοβάται τίς προθέσεις τῶν κομιτατζήδων.

Γύρω στά χίλια γυναικόπαιδα καταφεύγουν στή Μητρόπολη καί ζητοῦν προστασία, ἐνῶ ἔνοπλοι ἄνδρες συγκεντρώνονται σέ σπῆτια τῆς πόλεως πού βρίσκονται σέ καίριες καί ὀχρρές θέσεις.

Πληροφορίες ἀπό Βουλγάρους τραυματίες, οἱ ὁποῖοι διακομίζονται στό Νοσοκομεῖο τῆς Δράμας ἀπό τό μέτωπο, λένε πῶς ὁ Ἕλληνικός στρατός, μετά τίς μάχες τοῦ Λαχανᾶ καί τῆς Νιγρίτας, προελαίνει νικηφόρα καί ὅτι σέ λίγες

μέρες οι έμποροφυλακές θά φτάσουν στη Δράμα.

Οι μέρες περνούν μέ αγωνία...

Νέες πληροφορίες, πού προέρχονται από την κωμό-πολη του Δοξάτου αυτή τη φορά, συνταράσσουν τους κατοίκους της πόλεως. Λένε ότι ο βουλγαρικός στρατός και οι κομτατζήδες κατέκαψαν τό Δοξάτο και έκτέλεσαν δεκάδες άθώων ανθρώπων. Οι καπνοί της πυρκαγιάς είναι όρατοί ακόμα και από τη Δράμα.

Στά βόρεια και νοτιοανατολικά της πόλεως ακούγονται σποραδικοί πυροβολισμοί, πού στις 29 'Ιουνίου πνκνώνουν. Προέρχονται προφανώς από βουλγαρική φρουρά, ή όποία προσπαθεί νά προστατεύσει τά νάτα των βουλγαρικών στρατευμάτων πού ύποχωρούν.

Έκτός από τόν κίνδυνο της καταστροφής πού διατρέχει ή πόλη από τούς Βουλγάρους πού την έγκαταλείπουν, την άπειλει τώρα και ό φοβερότατος κίνδυνος της χολέρας, ή όποία την έποχή αυτή κάνει θραύση στά βουλγαρικά στρατεύματα. Τά κρούσματα όμως της ασθένειας αυτής πού έμφανίζονται στην πόλη αντιμετώπιζονται μέ έπιτυχία από τούς "Έλληνες γιατρούς. Μεταξύ αυτών διακρίνεται ό προϊστάμενος της 'Υγειονομικής 'Υπηρεσίας Αθανάσιος Παπαλούδης, γιά την άνεκτίμητη έθνική προσφορά του. Ό γιατρός αυτός χορηγεί ψεύτικες ιατρικές βεβαιώσεις σέ "Έλληνες άντάρτες, οι όποιοι φτάνουν στην πόλη μεταμφιεσμένοι σέ φιλήσυχους χωρικούς. Μέ τόν τρόπο αυτό τούς δίνει τη δυνατότητα νά παραμένουν στην πόλη γιά άρκετό διάστημα, γιά νά μεταφέρουν πληροφορίες από τούς "Έλληνες άντάρτες πού δρούν εκτός της πόλεως πρós τούς ύπευθύνους του άμυ-

ντικού άγώνα μέσα στην πόλη, σχετικά μέ τις κινήσεις των Βουλγάρων. Αυτόν τόν καιρό ύπάρχει στην πόλη όμάδα ένόπλων 'Ελλήνων μέ 135 πολεμικά όπλα.

Στις 30 'Ιουνίου οι κομτατζήδες έγκαταλείπουν την πόλη, άφου προηγουμένως καταστρέφουν άποθήκες τροφίμων και πυρομαχικών. Τό βράδυ όμάδες 'Ελλήνων άκροβολιστών μπαινουν κρυφά στην πόλη και καταλύουν σέ κάποια σπίτια. Την έπομένη τό πρωί οι Βούλγαροι κατακαίουν κι άλλες άποθήκες τροφίμων και καυσίμων κοντά στο σιδηροδρομικό σταθμό.

Η ώρα της έλευθερίας πλησιάζει...

Στην περιοχή του κεντρικού νεκροταφείου παρατηρείται μιά άσυνήθιστη κίνηση ένόπλων 'Ελλήνων. Στο Μητροπολίτη φτάνουν πληροφορίες γιά την έμφάνιση έλληνικού στρατιωτικού τμήματος και σπεύδει νά τό συναντήσει. Έξω από την πόλη συναντά ένα λοχία μέ πενήντα στρατιώτες. Ό λοχίας του άναγγέλλει ότι ή πόλη είναι περικυκλωμένη από τά στρατιωτικά τμήματα του Άντισυνταγματάρχη Νικολάου Μιχαλόπουλου-Άρκαδικού πού έχουν την πρόθεση νά την έλευθερώσουν και συνιστά νά συγκεντρωθούν στο Δημαρχείο όλοι οι κάτοικοι της. Έκεϊ οδηγείται και ό ίδιος συνοδευόμενος από τό Μητροπολίτη και από πολλούς κατοίκους μέσα σέ έπευφημίες, ζητωκραυγές και κωδωνοκρουσίες.

Ό Μητροπολίτης σπεύδει τώρα νά προύπαντήσει τό Διοικητή του έλληνικού συντάγματος, ό όποιος θά έμπαινε στη Δράμα από την πλευρά του νεκροταφείου. Έκεϊ του παραδίδει την πόλη μέσα σέ άτμόσφαιρα βαθιάς συγκινήσεως. Μιά πομπή μέ έπικεφαλής τόν Μητροπολίτη Άγα-

θάγγελο καί τόν Ἀντισυνταγματάρχη Νικόλαο Μιχαλόπουλο Ἀρκαδικό κατευθύνεται τώρα πρὸς τὸ Δημαρχεῖο διὰ τῶν ὁδῶν Περδίκκα καὶ Βενιζέλου. Ἐκεῖ βρίσκονται συγκεντρωμένοι ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως.

Ὁ Μητροπολίτης ἀπὸ τὸν ἐξώστη τοῦ Δημαρχείου μέ παλλόμενη φωνή ἐκφωνεῖ προκήρυξη τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Συντάγματος, ὁ ὁποῖος κατέλαβε τὴν πόλη ἐξ ὀνόματος τοῦ Ἑλλήνα Βασιλιᾶ. Ἡ ἐκφώνηση ἔγινε σέ δύο γλώσσες, τὴν ἑλληνική καὶ τὴν τουρκική.

Ἰδιαίτερα συναισθήματα προξενεῖ τὸ ἀνθρωπιστικὸ περιεχόμενο τῆς προκήρυξης. Σύμφωνα μ' αὐτήν, ὅλοι οἱ κάτοικοι θά ζοῦν μέ ἀσφάλεια κάτω ἀπὸ τοὺς ἑλληνικοὺς νόμους. Ὅλοι θά εἶναι ἴσοι ἀπέναντι στίς ἀρχές καὶ τοὺς νόμους. Ἡ ζωή, ἡ τιμὴ καὶ ἡ περιουσία ὅλων, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἐθνικότητα καὶ τὸ θρήσκευμα, θά προστατεύονται, καὶ κανεὶς δέν θά ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ βλάπτει τὸ διπλανό του.

Ἦταν ἀπόγευμα τῆς 1ης Ἰουλίου τοῦ 1913.

Λίγες μέρες ἀργότερα, στίς 8 Ἰουλίου 1913, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση τοποθετεῖ στὴν πόλη ὡς Νομάρχη τὸν μουσουλμάνο Ἀλὴ Βέη Ναηπζαδέ, γιὰ νὰ ὀργανωθεῖ καὶ ἡ πολιτικὴ διοίκηση τῆς περιοχῆς. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἡ ἑλληνικὴ κυριαρχία στὴν πόλη τῆς Δράμας παγιώνεται.

Βοήθημα: Βασιλείου Κ. Πασχαλίδη, Ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Δράμας στὰ 1913, Δράμα 1992.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΔΡΑΜΑΣ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ, 1 ΙΟΥΛΙΟΥ, ΩΡΑ 11 π.μ.

Τρεῖς πρόκριτοι διὰ τῶν θυρίδων τῆς αὐλῆς τῆς Μητροπόλεως ἔφερον τὰς ἐξῆς ἀλλεπαλλήλους εἰδήσεις· 1) ὅτι ἀξιωματικοὶ Βούλγαροι καθήμενοι εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ζαχαροπλαστεῖον τῆς Κοινοτήτος ἔλεγον, ὅσα εἶπεν ὁ κ. Γκίγκωφ· 2) ὅτι τὸ Διοικητήριον τακτοποιεῖται, διότι οἱ Βούλγαροι πολιτικοὶ ὑπάλληλοι ἐγκαθιδρύονται ἐν αὐτῷ καὶ 3) ὅτι ἀμαξοστοιχία ἐκί-

νησε πάλιν διὰ τὰς Σέρρας εἰς τὰς ὁποίας ἀπὸ ἐπτά ἡμερῶν δέν ἐκίνησεν. Εὐτυχῶς ἡ τρίτη εἰδησις ἀπεδείχθη ἐσφαλμένη, διότι μόνον ἀτιμάμαξα εἶχε προχωρήσει διὰ τὰς Σέρρας, ἀλλ' ἐπέστρεψεν ἀμέσως, ἵσως μὴ προφθάσασα νὰ ὑπάγῃ μῆτε εἰς τὸν πρῶτον μετὰ τὴν Δράμαν σταθμόν. Τὸ τραῖνον ὅμως εἰργάζετο καὶ ἐργάζεται μεταξύ Δράμας καὶ Εἰάνθης τακτικῶς.

Δύο χωρικοὶ ἐκ Μπανίτσας (Συμβολή) διεβεβαίωσαν ἡμᾶς, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς εὐρίσκετο χθὲς τὸ ἐσπέρας εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Ἁγίας Κυριακῆς πλησίον τῆς Ἀλιστράτης.

Δυστυχώς, οί ἴδιοι δέν τόν εἶδον, ὡς ἐν ἐξομολογήσει μᾶς εἶπον, ἀλλά παρ' ἄλλου τοῦτο ἔμαθον. Ἵνα μή διαδοθῇ ἡ εἰδησις αὕτη καί ἐξάψη μέν τούς Βουλγάρους, ὑπερθαρρύνῃ δέ μερικούς ἡμετέρους, συνέστησα αὐστηρότατα τοῖς χωρικοῖς ἄκραν ἐχεμύθειαν. Μόνον εἰς τόν ἀξιότιμον κ. Ἀθαν. Πέτσαν, ἄνδρα ἐκ τῶν συνετωτάτων, ἀνέφερα τήν δήλωσην ταύτην, ἵνα, ἐάν ἐγώ πάθω τι, γνωρίζῃ ἐκεῖνος τήν εἰδησιν καί ἀναλόγως πράξῃ μετὰ τῶν ἄλλων ἀξιωτίμων προκρίτων.

ΔΕΥΤΕΡΑ, 1 ΙΟΥΛΙΟΥ, ΩΡΑ 1 μ.μ.

Πρό μᾶς ἀκριβῶς ὥρας χωροφύλακες Βούλγαροι διέταξαν Μουσουλμάνους καί Ἰσραηλίτας καί ὀλίγους ἡμετέρους, ὅσοι εἶχον τά καταστήματα ἡμῶν οἰκίας, ἀμέσως νά τά κλείσωσι καί νά κλεισθῶσιν εἰς τās οἰκίας των, ἐάν ἀγαπῶσι τήν ζωήν των, ὡς αὐτολεξεῖ τοῖς εἶπον. Φόβος καί τρόμος κατέλαβε δικαίως τούς πάντας. Ἡ αὐλή τῆς ἐκκλησίας καί τῆς Μητροπόλεως ἐπληρώθη πάλιν γυναικοπαίδων καί ἀνδρῶν ἄκρι χιλίων ψυχῶν. Εἰς τόν Ἰσραηλίτην κ. Ἰωσήφ Μποχοράτσι, δημοτικόν πάρεδρον, ὁ Βούλγαρος Δήμαρχος κ. Gisef κλείσας τό Δημαρχεῖον παρέδωκε τās κλείδας. Τόν εἰδοποίησα νά ἔλθῃ εἰς τήν ἱεράν Μητρόπολιν διά νά μάθωμεν λεπτομερείας. Μοί ἀπήντησεν, ὅτι ἀδυνατεῖ τοῦτο νά πράξῃ ὡς ἀσθενήσας. Πάλιν ἠρώτησα αὐτόν, ἐάν πρώτην φοράν ὁ Δήμαρχος κ. Γκίσεφ παρέδωκεν εἰς αὐτόν τά κλειδιά τοῦ Δημαρχείου, ἢ καί ἄλλοτε τοῦτο ἔπραξε. Μοί ἀπάντησε, πρώτην φοράν, καί ὅτι ἀνεχώρησεν ἐν βίᾳ εἰς τόν σταθμόν.

Δημοτικός Κήπος. 1η Ἰουλίου 1913. Ἡμέρα τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Δράμας ἀπό τῆ διαπλῆ κατοχῇ Τούρκων καί Βουλγάρων.

Ὁ Βουλγαρικός στρατός Δράμας συναθροίζεται εἰς τό βόρειον μέρος αὐτῆς οἱ δέ Κομιτατζήδες εὐτυχῶς προανέχωρσαν. Οἱ δρόμοι ἐντελῶς κενοί. Οὐδέ σκύλοι περιφέρονται εἰς αὐτούς.

Νομίζει τις, ὅτι εὐρίσκεται εἰς νεκρόπολιν. Αἱ συζητήσεις ἐν τῇ ἱερᾷ Μητροπόλει καί τῇ αὐλῇ τῆς Ἐκκλησίας ἐξακολουθοῦσι λίαν φρονίμως μέ φωνῇ χαμηλοτάτην. Αἱ θύραι τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως καί τῆς Ἐκκλησίας ἐκλείσθησαν καί ἐτέθησαν ὅσθεν κιβώτια. Μόνον ἡ μεγάλη θύρα τῆς αὐλῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐκλείσθη μέ βαρύν μοχλόν σιδηροῦν καί ὅσθεν αὐτῆς μένομεν ἡμεῖς, ἵν' ἀνοιξώμεν, ὅποτε θά γείνῃ ἀνάγκη. Πρό ὀλίγου προσεκαλέσαμεν καί τόν Βούλγαρον ἀρχιμανδρίτην κ. Κύριλλον διά νά ἐρωτή-

Ἡ βόρεια πλευρά τῆς πλατείας, δεκαετία 1910.

(Αρχεῖο ΔΕΚΠΟΤΑ)

σωμεν τί συμβαίνει. Εὐτυχῶς ἦλθεν, ἀλλά μᾶς ἀπῆντη-
σεν, ὅτι ἀγνοεῖ. Ἐβιάζετο νά ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἴδια, ἀλλά
μᾶς ὑπεσχέθη, ὅτι θά ἐπανέλθῃ εἰς τὰς 3 μ.μ. διὰ νά ὑπά-
γωμεν μαζύ εἰς τόν κ. Γκίγκωφ διὰ νά τόν ἐρωτήσωμεν τί
συμβαίνει; Διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Μητροπόλεως διήλθεν ἔφριτ-
πος κοιμητοῦ Βούλγαρος, ὅστις διὰ τῶν χειρῶν καί τῶν
ποδῶν ἀμελικτικῶς ἐκτύπη τόν ἵππον, σπεύδων νά ἐξέλθῃ
τῆς Δράμας. Τοῦτο ἀρκούντως ἐνεθάρρυνεν ἡμᾶς, βλέ-
ποντας αὐτόν οὕτω φεύγοντα ὅπισθεν τῶν παραπετα-
σμάτων τῶν παραθύρων. Εἰς τό κωδωνοστάσιον καί εἰς
τά παράθυρα τῶν γειτονικῶν οἰκῶν καί ἰδίᾳ τῆς οἰκίας
τοῦ κ. Π. Μπιννοπούλου, ὁπόθεν εἶνε δυνατόν νά ἴδῃ τις
μακράν, ἐστήσαμεν μέ μεγάλην προσοχήν τὰ παρατηρη-
τήριά μας.

Μετροῦμεν καί τὰ λεπτὰ τῆς ὥρας ἐν ἀγωνίᾳ!

ΔΕΥΤΕΡΑ, 1 ΙΟΥΛΙΟΥ, ΩΡΑ 8 μ.μ.

Χαρᾶς Εὐαγγέλια! Ἐλευθερία καί Ἐλευθερία ἐορτά-
ζομεν, ἀπό τῆς 4 μ. μ. ἐν τῇ Δράμᾳ μας! Ἀναπνέομεν! Ζῶμεν!
Κινούμεθα!

Ὁ ἐφιάλτης τῆς βουλγαρικῆς θηριωδίας καί ἀγριότη-
τος, ὁ παέζων τό στήθος ἡμῶν ἐπὶ ὀκτῶ μῆνας καί ὀκτῶ ἡμέ-
ρας, ἰδίᾳ δέ κατὰ τὰς τελευταίας ἔνδεκα ἡμέρας καί
ἔνδεκα ἀτελευτήτους νύκτας ἀπευλῶν νά μᾶς πνίξῃ, ἀνεπι-
στρεπτῇ ἐξηφανίσθη ἐκ τῆς Δράμας μας.

Ὁ Ἑλληνικός μας στρατός, νικητὴς καί τροπαιοῦχος,
εἰσῆλθεν εἰς τὴν Δράμαν! Χαρά! ἀγαλλίασις! χοροὶ!
ἄσματα, δάκρυα χαρμόσυνα! Ἐλευθερία!

Τὰ πράγματα συνέβησαν ὥς ἐξήξ:

Εἰς τὰς 3 μ. μ. ἀκριβῶς, ἠκούσθη βαρὺς καί σχετικῶς
ἐγγὺς κανονιοβολισμός. Ὁ Βουλγαρικός στρατός, ὥς λέγε-
ται, ἄχρι 2.000 καί κοιμητοῦ οὐκ ὀλίγοι, ἦσαν παρα-
τεταγμένοι πρὸς βορρᾶν καί ἐξώθεν τῆς Δράμας. Οἱ
κανονιοβολισμοὶ ἔπασσαν ἀκριβῶς εἰς τὰς 3.45'. Ὅλοι
εἶχομεν τὰ ὥρολόγια εἰς τὰς χεῖρας. Ἐβλέπομεν ἀπὸ τὰ πα-
ρατήριά μας τὴν μάχην ὅσον ἦτο δυνατόν.

Εἰς τὰς 3.20' ἔκαυσαν οἱ Βούλγαροι τὰς ἀποθήκας
τροφίμων παρὰ τόν σιδηροδρομικὸν σταθμόν.

Εἰς τὰς 3.50' μαθητὴς 14 ἐτῶν (Γ. Δαβέλας) ἦλθεν εἰς
τὴν αὐλὴν τῆς ἐκκλησίας, ἀγγέλλων ὅτι ἦλθον οἱ Ἕλληνες.
Ἀλλά, δυστυχῶς, ἐκ συμπερασμοῦ τοῦτο ἔλεγεν, εἰς παρο-
μοίᾳς δέ περιστάσεις συμπερασμοὶ, ἔστω καί πιθανοί, δέν
λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ μόνον θετικώτατα γεγονότα.
Ἐκρατήσαμεν τὸν παῖδα εἰς τὴν αὐλὴν, περιμένοντες μέ

πάλλουσιν καρδίαν. Ἡ ἰσχύς ἦτο μεγίστη λίαν ἀξιεπαίνως. Μόλις ἐπέρασαν δύο λεπτά, φανέντα εἰς ὅλους μας ὡς δύο αἰῶνες, ἔρχεται νέος ὁμογενής 18 ἐτῶν, φωνάζων ἔξωθεν τῆς πύλης· Σεβασμιώτατε, ἀνοίξατε, ἦλθαν οἱ Ἕλληνες! Ἦνοιξα καὶ ἐκλείσα ἀμέσως πάλιν τὴν θύραν καὶ ἠρώτησα ἐάν τοὺς εἶδεν ἐκ τοῦ πλησίον. Μᾶς ἀπήντησεν, ἄλλος τοῦ τό εἶπεν. Ἐκρατήσαμεν καὶ τοῦτον ἐν τῇ αὐλῇ, μεθ' ὅλην τὴν ἀγωνίαν πάντων, συνεστήσαμεν πάλιν ὑπομονήν.

Μετά τρία λεπτά ἔρχεται πνευστιῶν καπνεργάτης 35 ἐτῶν, ὅστις, ὅταν τῷ ἦνοιξα, μᾶς διεβεβαίωσεν, ὅτι οἱ Ἕλληνες στρατιῶται εἶνε ἔξω τῆς Δράμας, πλησίον τοῦ νεκροταφείου μας, καὶ ἐφύληθον μετ' αὐτῶν. Ἦρχισαν τότε ἀρκετοὶ νὰ φωνάζωσι ν' ἀνοίγῃ ἡ Πύλη. Τοὺς καθυσάχασα, ὄντας ἄνω τῶν χιλίων ψυχῶν, εἰπὼν, ὅτι ἐλαχιστον λάθος φέρει εἰς παρομοίας περιστάσεις ἀνεπανόρθωτον ζημίαν καὶ ὀλεθρον, ὡς ἀρχηγός των φέρω εὐθύνην μεγίστην καὶ δι' αὐτὸ θὰ ἐξέλθω ἐγὼ νὰ βεβαιωθῶ καὶ τότε θὰ τοὺς εἰδοποιήσω.

Ἀνέφερα δέ, ὅτι πρὸ μᾶς ἀκόμη ἡμέρας εἰς τὸ τετράωρον ἀπέχον χωρίον Μπόριανι (Ἅγιος Ἀθανάσιος), πεντήκοντα ἱππεῖς Βούλγαροι φωνάζοντες «ζήτω! εἰμεθα Ἕλληνες, βγῆτε νὰ μᾶς δεχθῆτε!» ἠπάτησαν τὸν ἐφημέριον τοῦ χωρίου Παπᾶ-Παντελῆν καὶ τρεῖς-τέσσαρας χωρικοὺς ἐν χαρᾷ ἐξελθόντας, καὶ ἔπειτα ἀμέσως τοὺς ἔσφαξαν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΛΑΜΒΑΝΩΝ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΤΡΑ

Εὐτυχῶς παραπλησίως ὁμιλησάντων καὶ προκρίτων τινῶν, ἐνεκρίθη παμνηφεὶ ἡ πρότασίς μου, νὰ ἐξέλθωμεν ἐγὼ με τοὺς δύο μικροὺς ὑπαλλήλους μου καὶ τὸν καπνεργάτην, νὰ ἴδω τοὺς Ἕλληνας, νὰ ὁμιλήσω μετ' αὐτῶν καὶ κατόπιν ἀμέσως νὰ εἰδοποιήσω ὅλους καὶ ν' ἀρχίσῃ κωδωνοκρουσία, πυροβολισμός δέ αὐστηρότατα ἀπηγορεύθη. Πράγματι ἐξῆλθον, ἀφοῦ ἔξωθεν ἐκλείδωσα τὴν θύραν καὶ διερχόμενος τὴν κεντρικωτέραν ὁδὸν τῆς Δράμας, χριστιανικὴν, ἐρημοτάτην τότε οὖσαν, διὰ νευμάτων καὶ σιγανῆς φωνῆς ἔλεγον εἰς τοὺς ὄπισθεν τῶν παραπετασμάτων τῶν παραθύρων των ἐναγωνίως ἀναμένοντας Χριστιανοὺς μου «ὅτι τὰ πράγματα καλὰ φαίνονται ἀλλὰ νὰ μὴ ἐξέλθῃτε, ἕως ὅτου νὰ Σᾶς εἰδοποιήσω. Ὀλίγη ἀκόμη ὑπομονή». Μοὶ ἀπήντων: «Πολύ καλά, πολύ καλά».

Ἐξωθεν τῶν οἰκῶν Δράμας συνηγήσαμεν ἐπὶ τέλους ἓνα Ἕλληνα λοχίαν με πεντήκοντα στρατιώτας, ἐν τάξει βάδην ἐρχομένους.

Μετά τὸν συγκινητικώτατόν μας ἀσπασμόν, ἀμέσως ὁ ἐξῆς διάλογος διημέφθη μεταξύ τῶν δύο μας:

-Κύριε λοχία! Πόσον στρατὸν ἔχετε;

-Ἐν σύνταγμα, Σεβασμιώτατε.

-Πόσα κανόνια;

-Εἴκοσι.

-Ποιὸς ὁ ἀρχηγός;

-Ὁ κύριος Μιχαλόπουλος ὁ Ἀρκαδινός.

-Ποῦ ἔφυγον οἱ Βούλγαροι;

-Πρός τό μέρος τῶν βουνῶν.

-Τί διαταγάς ἔχετε;

-Νά συγκεντρωθῶμεν εἰς τήν πλατεῖαν τῆς πόλεως, διότι πανταχόθεν ἔχομεν τήν Δράμαν περικυκλωμένην.

-Πολύ καλά, ἐμπρός λοιπόν μετ' ἐμοῦ εἰς τήν πλατεῖαν.

Καί οὕτω μετὰ τοῦ Λοχίου καί τοῦ ἀποσπάσματος εἰσηρχόμεθα, ἐλευθεροί πλέον, εἰς τήν ἐλευθεράν Δράμαν, ἀπεστείλαμεν δέ τόν μικρόν ἀκόλουθόν μου Γεώργιον Χριστόπουλον, διά νά ἀρχίσῃ ἡ κωδωνοκρουσία καί προσεκαλέσαμεν μεγαλοφῶνως πλέον τώρα τοὺς ἐκ τῶν παραθύρων Χριστιανούς μας νά κατέλθωσιν εἰς τάς ὁδοὺς, ὅπερ αὐτοστιγμῇ ἐγένετο.

Η ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΡΑΜΑΝ

Ἡ ὑποδοχή ὑπῆρξε φρενητιώδης!! Ἄνδρες καί γυναῖκες ἔκλειον ἐκ τῆς χαρᾶς!! Οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ἀδιάλειπτοι!!

Τά ζήτω ἐκ μέρους Μουσουλμάνων, Ἑλλήνων καί Ὑσσηλιτῶν ἦσαν συνεχῆ, ζωηρότατα καί ἐξ ὅλης ψυχῇ! Γυναῖκες καί κοράσια ἄλλα ἔβραινον τοὺς στρατιώτας, ἄλλαι δὲ ἄνθοπλέκτων στεφάνων, προχειροτάτων, ἐστεφάνωναν τόν Λοχίαν καί τοὺς στρατιώτας!

Οἱ γηραιότεροι, οἱ φρονιμώτεροι καί σοβαρώτεροι πρόκριτοι, ὡς μικρά παιδιά καί αὐτοί, ἐφώναζον ἐξαλλοὶ ἐκ χαρᾶς: «Ζήτω ἡ Ἐλευθερία!».

Γυναῖκες ἡσπάζοντο τοὺς στρατιώτας. Μερικοί

Ἐφημερίδα «Ἐμπρός». 6 Ἰουλίου 1913.

ἄνδρες ἡσπάζοντο καί τοὺς πόδας τῶν ἱππέων στρατιωτῶν ἐκ συγκινήσεως!

Οἱ Ἕλληνες στρατιῶται πεζοὶ καί ἱππεῖς ἔκλειον καί ἐκεῖνοι!

Οὐδεὶς πυροβολισμός ἠκούσθη, ἀλλ' αἱ ὁμοβροντίαι τοῦ ζήτω ἦσαν ἐκκωφαντικαί! Ἀφοῦ δέ ὠδηγήσαμεν ἄχρι τῆς πλατείας τόν Λοχίαν, ἀμέσως παρελάβομεν τοὺς τρεῖς Μουσουλμάνους προκρίτους, τόν Βούλγαρον ἀρχιμανδρίτην καί τόν Ραββῖνον καί ὡς ἀνωτάτη διοικητική ἐπιτροπὴ τῆς πόλεως, ἀκολουθοῦμενοι ἀπὸ πλῆθος λαοῦ ἐξήλθομεν εἰς τὰ πρόθυρα τῆς πόλεως ἐν ἐπασήμῳ στολῇ καί προϋπαντήσαμεν τόν ἀρχηγόν συνταγματάρχην κ. Μιχαλοπούλον Ἀρκαδινόν, ἄνδρα ἡλικίας 45-50, μεμορφωμένον καί φυσιογνωμίᾳ λίαν συνηθοῦς.

Προσεφώνησα καί παρέδωκα αὐτῷ ἐπσημῶς τήν πόλιν Δράμας ὡς πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς, συνεχάρην ἐπ' αὐτῇ

νίκη καὶ ἐξεφράσαμεν τὴν πεποίθησίν μας ὅτι ὅλοι οἱ κάτοικοι Δράμας θὰ μείνωσιν εὐχαριστημένοι ἐκ τοῦ περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἀξιωματικῶν τε καὶ στρατιωτῶν. Μᾶς ἀπάντησεν ὅτι τὴν νίκην ὀφείλουσιν εἰς τὸν Θεόν καὶ ὅτι παρ' ὧν μας ἀναμένει νὰ τὸν βοηθήσωμεν ὡς πνευματικοὶ ἀρχηγοί, συμβουλευόντες εἰς ὅλους εὐταξίαν καὶ ὅτι οὐδεὶς οὐδένα ἔχει τό δικαίωμα νὰ βλάβῃ, ὁ δὲ βλάπτων, οἰοσδήποτε, αὐστηρῶς θὰ τιμωρῇται. Τούτους λόγους τούτους τοῦ ἀρχηγοῦ ἐπικολούθησαν ζητωκραυγαὶ ζωηρόταται.

Τὴν προκλήρυσιν ταύτην τοῦ συνταγματάρχου κ. Νικ. Μιχαλοπούλου Ἀρκαδινοῦ ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τοῦ Δημαρχείου ὡς Πρόεδρος τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς ἀπήγγεिला εἰς τὸ κάτωθι πλῆθος Ἑλληνιστῶν καὶ Τουρκιστῶν, ὅτι δηλαδή εἰς τὸ ἐξῆς Χριστιανοί, Μουσουλμάνοι καὶ Ἰσραηλῖται, κάτοικοι Δράμας καὶ τῶν περικύκλων, πρέπει βεβαιώτατοι νὰ ᾧσιν, ὅτι ὑπὸ τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν καὶ κατὰ τοὺς Ἑλληνικοὺς νόμους, θὰ ἔχωσι πλήρη καὶ πραγματικὴν ἀσφάλειαν ζωῆς, τιμῆς καὶ περιουσίας καὶ ὅτι ὅλοι εἶνε ἴσοι ἀπέναντι τοῦ νόμου καὶ οὐδεὶς δικαιούται καὶ κατ' ἐλάχιστον νὰ βλάβῃ τὸν ἄλλον.

Τοιαύτη προκήρυξις γενομένη ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου τὴν ἰδίαν ὥραν, καθ' ἣν εἰσῆρχετο μετὰ τοῦ στρατοῦ του, ἐνεποίησεν ἀρίστην εἰς ὅλους ἐντύπωσιν...

Διότι οὔτε διαρπαγὴ μαγαζιῶν συνέβη, ὅπως τότε, οὔτε τὰς οἰκίας τῶν Μουσουλμάνων ἐλαφυραγώγησαν. Τουναντίον μὲ ἄκραν εὐχαρίστησιν μας εἶδομεν τὰ ἐξῆς δύο γεγονότα: 1) Ὅταν πανταχόθεν εἰσῆρχετο νικηφόρος κατὰ τῶν Βουλγάρων ὁ Ἑλληνικὸς στρατός εἰς τὴν πόλιν

Ὁ ἀπελευθερωτὴς τῆς Δράμας
Ἀντισυνταγματάρχης Νικόλαος Μιχαλόπουλος Ἀρκαδικός

μας, μερικοί Μουσουλμάνοι εκρυπτον τά φέσια των, ἄτινα εἰσερχόμενος ὁ βουλγαρικός στρατός τὴν 23 Ὀκτωβρίου 1912 εἰς Δράμαν ἐξέσχιζε, φοβούμενοι παρόμοια. Οἱ Ἕλληνες στρατιῶται τοῦτο παρατηρήσαντες, προέτρεπον ἐπαμόνως καὶ μέ ἡμερώτατον τρόπον νά φορῶσι τά φέσιά των. 2) Πολλοὶ στρατιῶται Ἕλληνες ἐκ Θεσσαλίας, γνωρίζοντες τὴν Τουρκικὴν ἑθεάθησαν πίνοντες καφέ ἀδελφικῶς μετὰ τῶν Μουσουλμάνων καὶ Ἑλλήνων ἐν τοῖς καφενείοις.

Περιπολῖαι διωρίσθησαν διεθνεῖς μικταί, τὸ πλεῖστον δέ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ φυλάττει τοὺς περὶ τὴν Δράμαν λόφους, οὐδεὶς δέ ἀξιωματικός Ἕλλην ἠθέλησε νά διανυκτερεύσῃ ἐν οἰκίᾳ, ἀλλ' ὅλοι ἔμειναν ὑπὸ τὰς σκιπνάς των ἔξω τῆς πόλεως, μεθ' ὅλας τὰς πρὸς φιλοξενίαν παρακλήσεις μας. Εὐχαριστοῦντες τὸν Θεόν ὁλοψύχως πάντων ἔνεκα, εὐχόμεθα ἐξ ὅλης καρδίας, ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον νά γείνῃ Βαλκανοτουρκικὴ ὁμοσπονδία, ὅπερ εἶνε τὸ ἀνώτατον συμφέρον ὧν μας καὶ ὅπερ ἀπὸ Νοεμβρίου τοῦ 1912 ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ διακηρύττω καὶ βιβλίον ἔκτοτε ἐξεδώκαμεν περὶ τούτου καὶ εἰς πάντα ἐπισκεπτόμενον ἡμᾶς τὸ ἐδίδομεν, Δραμινόν τε καὶ ξένον καὶ συνεζητοῦμεν ἐπὶ σῆμῳ περὶ τούτου καὶ ὅλοι ἕως νῦν συνεφώνουν καὶ τινες Βούλγαροι ἔτι, ὅτι πράγματι ἡ βαλκανοτουρκικὴ ὁμοσπονδία εἶνε τὸ ἀνώτατον συμφέρον ὧν μας καὶ εἶθε, ἐπαναλαμβάνομεν, ὡς τάχιστα νά γείνῃ.

Ἐν Δράμᾳ, τῇ 1ῃ Ἰουλίου 1913.

† Ο ΔΡΑΜΑΣ ΑΓΘΑΓΓΕΛΟΣ

Προσλαλία

ἀπαγγελθεῖσα ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Δράμας κατὰ τὴν γενομένην πάνδημον δοξολογίαν ἐπὶ τῇ πρώτῃ ἐπισκέψει τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως ἡμῶν Κωνσταντίνου ἐν Δράμᾳ ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δράμας κ. Ἀγαθαγγέλου, τῇ 29ῃ Ἰουλίου 1913, ἡμέρᾳ Δευτέρα, ὥρα 1 μ. μ.

«Ἐντεινε, κατενοδοῦ καὶ βασιλευε ἐν ταῖς καρδίαις πάντων ἡμῶν».

Μεγαλειότατε!

Ὅνειρον ἄρᾳ γε εἶνε ἡ πραγματικότης; Ἀπεκτίσαμεν λοιπόν καὶ ἡμεῖς τὸ μέγιστον τοῦτο εὐτύχημα ἐν μέσῳ ἡμῶν νά ἔχωμεν τὸν ἀναντιρρήτως στρατιωτικόν ἐστεμμένον ἥρωα τῆς σημερινῆς Εὐρώπης, τὸν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του λατρευτὸν εἰς πᾶσαν Ἑλληνικὴν καρδίαν Κωνσταντῖνον μας, τὸν τροπαιοῦχον Διάδοχον του Βαλκανικοῦ πολέμου, τὸν δαφνοστεφῇ ἡρωϊκὸν Βασιλέα μας τοῦ κατὰ τῶν Βουλγαρικῶν θηριωδιῶν εὐκλεεστέρου ἔτι πολέμου. Σύ, Βασιλεῦ Κωνσταντίνε, πρὸ αἰώνων ὑπὸ πάσης Ἑλληνικῆς ψυχῆς ἥσο πολυλόπητος, ἀπὸ γενεᾶς δέ εἰς γενεάν ὡς Πανελλήνιος ιδέα,

ὡς Πανελλήνιος Μεσσίας ἀπὸ ὅλους μας περιεμένεσο! Πόσοι πατέρες καὶ μητέρες καὶ ἀδελφοὶ μας ἀπέθανον, χωρὶς νὰ ἀξιωθῶσι νὰ ἴδωσι τὴν χαρμόσουνον, τὴν λαμπροφόρον, τὴν περιπόθητον ταύτην ἡμέραν, τὸν λατρευτὸν Πανελληνίως Βασιλέα μας **Κωνσταντῖνον τὸν Β'** δαφνοστεφῇ ἐν μέσῳ ἡμῶν, περικυκλούμενον ὑπὸ συμπαθητικωτάτων καὶ ἐθνοφιλεστάτων Βασιλοπαίδων!! Οἱ Ἕλληνες τῆς Δράμας, Μεγαλειότατε, διήλθομεν ἐπὶ 482 ἔτη βαρύτατον Ἑθνικὸν ζυγόν, διήλθομεν ἐπὶ ὀκτῶ μῆνας ἀφόρητον τυραννίαν παντοειδῆ τῆς ἀπαισιωτάτης Βουλγαρικῆς κατοχῆς, διήλθομεν ἑνδεκα τελευταίας ἡμέρας καὶ νύκτας ἐν ἄκρα ἀγωνίᾳ, ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀναμένοντες ἔκκρηξιν, καὶ ἐν τῇ πόλει Δράμας, τοῦ ἀπαισιωτάτου ἡφαιστείου τῶν Βουλγαρικῶν πυρπολήσεων καὶ ἀνάνδρων καὶ θηριωδεστάτων σφαγῶν!!

Ἐν μέσῳ δὲ τῆς χειροτέρας ἀγωνίας μας, τῶν βαθύτερων στεναγμῶν μας, Σὺ, Βασιλεῦ Κωνσταντῖνε, ἦσο ἡ ἐλπίς μας, μετὰ τὸν Θεόν, Σὺ ἦσο ἡ παρηγορία μας, τὸ ἡρωϊκὸν Σου ὄνομα ἦτο εἰς τὰ χεῖλη μας τὰ ὥχρα ἐκ τῆς ἀγωνίας καὶ ἐκ τῶν ἀγρυπνιῶν, ἡ καρδιά μας καὶ ἡ ψυχὴ μας πλησίον Σοῦ, τοῦ λατρευτοῦ μας, νοερῶς εὐρίσκετο!! Μόνον οὕτω κατωρθώσαμεν νὰ ἀντέχωμεν εἰς τὰ φοβερά μας δεινοπαθήματα!

Ἡ πρὸς Σέ, Μεγαλειότατε, ἐλπίς μας ἡ ἀκράδαντος, ὅτι θὰ ἤμεθα Νέα Ἑλλάς ἐπραγματοποιήθη, ζώντων ἡμῶν, ἐνὸς πλείστοι καὶ ἐξ ἡμῶν, καθὼς ἄλλοι ἀλλαχοῦ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἀδελφοὶ μας ἐμαρτύρησαν ὑπὲρ τῆς ιδέας ταύτης, καὶ ἡμεῖς ἐλέγομεν ἐν Δράμα: «Ἄς ἐνωθῇ,

Θεέ μου, ἡ πόλις μας, ἡ ἐπαρχία μας μέ τὴν Μητέρα Ἑλλάδα, ὑπὸ τὸν λατρευτὸν μας Βασιλέα Κωνσταντῖνον, νὰ ζήσωσι τὰ παιδιὰ μας τοὐλάχιστον ἐλευθερά καὶ ἄς κυματίσῃ ἡ κυανόλευκος ἐπὶ τῶν γνωστῶν εἴτε ἀγνώστων τάφων μας». Ὁ Θεὸς ἠθέλησε πάντες οἱ ἐν τῇ πόλει Δράμα οὐδεμίαν πυρπόλησιν οἰκίας νὰ ὑποστῶμεν, οὐδὲ ἓνα πρόκριτον νὰ ἴδωμεν ἐξόριστον, ἐν φυλακῇ ἢ σφαιγιαζόμενον! Μετὰ Θεόν, ὀφείλομεν τοῦτο εἰς Σέ, πολυπόητε Βασιλεῦ, ὅστις ὡς ἀστραπὴ, ὡς ρομφαία πυρίνη κατεδίωξας τὴν Βουλγαρικὴν θηριωδίαν, ἀποστείλας τὸν λατρεύοντά Σε ἔνδοξον στρατὸν Σου ταχύς πρὸ 29 ἀκριβῶς ἡμερῶν νὰ καταλάβῃ τὴν Δράμαν καὶ νὰ μὴ συμβῶσι καὶ ἐνταῦθα, ὅσα πλὴν ἄλλων καὶ ἐν τῷ γείτονι Δοξάτῳ φρικαλέα διεδραματίσθησαν. Ἡ εὐγνωμοσύνη μας πρὸς Σέ, Μεγαλειότατε, εἶνε ἀπεριόριστος!! Ἡ χαρὰ μας σήμερον ἀνέκφραστος! Βασιλεῦεις εἰς τὰς καρδίας ὅλων μας!! Τὴν χαρὰν μας ταύτην εἶθε, Θεέ μου, λίαν ταχέως νὰ αισθανθῶσι καὶ ἄλλα ἀδελφία μας καὶ, εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι μέ τοιοῦτον στρατηγικώτατον καὶ λατρευτότατον Βασιλέα ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον θὰ Σέ ἴδωσι χωρὶς ἄλλο καὶ ἐκεῖνα, τὰ τώρα παραπονέμενα μας ἀδελφία ἐν μέσῳ αὐτῶν!! Ἡ διαταγὴ Σου, Βασιλεῦ, θὰ εἶνε δι' ἡμᾶς θυσία ὑπὲρ Σοῦ, θυσία ὑπὲρ τῶν ἐθνικωτάτων καὶ γλυκυτάτων ὀνείρων Σου, θυσία ὅλων μας διὰ Σέ, τὸν Πανελλήνιον Βασιλέα μας, διότι Σὺ, Βασιλεῦ, ἦσο, εἶσαι καὶ θὰ εἶσαι ἡ ἀγάπη μας, Σὺ ἡ ἐλπίς μας, μετὰ Θεόν, τῶν Πανελληνίων πόθων μας, Σὺ τὸ καύχημά μας, Σὺ καὶ ἡ δόξα μας!!

Ἐντείνει καὶ κατευοδοῦ, Μεγαλειότατε, καὶ βασιλεὺε δαφνοστεφής πάντοτε εἰς τὰς καρδίας ὅλων μας, ἐκκληρῶν ἐνδόξως τοὺς Πανελληνίους, δικαιοτάτους καὶ ἐκπολιτι-

στικούς πόθους Σου καθώς και τοῦ λατρεύοντός Σε πα-
νταχοῦ τῆς Γῆς εὐρισκομένου Ἑλληνικοῦ Σου ἔθνους.

**Ζήτω ὁ δαφνοστεφής Βασιλεὺς ἡμῶν
Κωνσταντῖνος
ὁ ΒΒ΄**

Ὁ ἱερός ναός τῆς Παναγίας στὴν Πετρούσα
μετὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ ἀπὸ τοὺς Τούρκους τὸ 1913.
(Αρχεῖο τοῦ Ἱ. Ν. Πετρούσας)

Τὸ κωδωνοστάσιο τοῦ Ἱ. Ν. τῆς Παναγίας (δὲν ὑπάρχει σήμερα)
(Αρχεῖο τοῦ Ἱ. Ν. Πετρούσας)

*Ἡ εἴσοδος τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ στὴν πόλη τῆς Δράμας
τὴν 1η Ἰουλίου 1913, ἡμέρα τῆς ἀπελευθερώσεώς της.
Πεζοπόρα τμήματα τῆς 7ης Ἑλληνικῆς Μεραρχίας
παρελαύνουν νικηφόρα στὴ Βενιζέλιον.*

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

1	Τ	† ΠΕΡΙΤΟΜΗ Ι. ΧΡΙΣΤΟΥ. Βασιλείου Μεγ., Εμμελείας
2	Τ	Σιλβέστρου, Θεαγένους, Θεοδότης, Σεραφείμ Σάρφωφ
3	Π	Μαλαχίου προφ., Γορδίου μ., Θωμάιδος
4	Π	Σύναξις τών 70 Απ., Θεοκτίστου μ., Όνουφρίου όσιου.
5	Σ	Θεοπέμπτου μάρτ., Συγκλητικής όσ., Θεωνά (νηστεία)
6	Κ	† ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ
7	Δ	† Σύναξις Τιμίου Προδρόμου καί Βαπτιστού Όωάννου
8	Τ	Γεωργίου Χοζεβ., Παρθένας, Δομνίκης
9	Τ	Πολυεύκτου μάρτ., Εύστρατίου όσιου
10	Π	† Γρηγορίου Νύσσης, Δομετιανού Μελιτηνής, Μαρκιανού
11	Π	† Θεοδοσίου Κοινοβιάρχου, Αγαπίου, Μάϊρος
12	Σ	Τατιανής, Εύθασίας, Μερτίου μαρτ.
13	Κ	† ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ. Ερμούλου, Στρατονίκου μ., Μαξίμου Καυσοκαλ.
14	Δ	Τών έν Σινῃ καί Ραϊθῷ άναيرهθέντων, Δαμιανού
15	Τ	Πάύλου Θηβαίου, Όωάννου Καλυβίτου
16	Τ	Προσκ. άλύσι. άπ. Πέτρου, Νικολάου Μυτιλ., Ελασίπτου μάρτυρος
17	Π	† Άντωνίου Μεγ., Άντωνίου Βεροίας, Γεωργίου Όωαννίνων
18	Π	† Άθανασίου καί Κυρίλλου πατρ. Άλεξανδρείας, Θεοδούλης
19	Σ	† Μάρκου του Εύγενικού, Μακαρίου Αίγυπτ., Άρσενίου
20	Κ	† ΙΒ΄ ΛΟΥΚΑ (10 λεπτών) Εύθυμίου Μεγ., Εύσεβίου, Ζαχαρίου
21	Δ	† Άγίου Μεγαλομάρτυρος Εύγενίου του Τραπεζουντίου
22	Τ	Τιμοθέου άπ., Άνστασίας Πέρσου
23	Τ	† Διονυσίου έν Όλύμπη, Κλήμεντος Άγκύρ., Άγαθαγγέλου μάρτ.
24	Π	Ξένης όσιας, Ζωσιμά όσ., Βαβύλα ίερομ., Φίλωνος όσιου
25	Π	† Γρηγορίου Θεολόγου, Αύξεντίου νεομάρτυρος
26	Σ	Ξενοφώντος όσιου καί οίκογενείας αυτού, Αμωνα όσ.
27	Κ	† ΙΕ΄ ΛΟΥΚΑ (Ζαχαρίου), Άν. λειψ. Όωάν. Χρυσοστ. Κλήμεντος
28	Δ	Έφραίμ του Σύρου, Παλλαδίου, Ιακώβου, Χάριτος
29	Τ	Άνακ. λειψ. Όγνατίου Θεοφ., Δημητρίου
30	Τ	† Τριών Ίεραρχών (Έορτή Παιδείας), Θεοφίλου του νέου
31	Π	† Κύρου, Όωάννου Άναργύρων, Όλιού Άρδούνη, Άρσενίου

Άναγνώσματα Κυριακών καί μεγάλων έορτών

ΗΜΕΡ- ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Κολοσ. β΄ 8-12	Λουκ. β΄ 20-21, 40-52	Περιτ. του Χριστού
6	Τίτ. β΄ 11-14, γ΄ 4-7	Ματθ. γ΄ 13-17	Θεοφανείων
7	Πράξ. ιθ΄ 1-8	Όωάν. α΄ 29-34	Βαπτιστού Όωάννου
13	Έφεσ. δ΄ 7-13	Ματθ. δ΄ 12-17	βαρύς Ι Ι΄
17	Έβρ. ιγ΄ 17-21	Λουκ. στ΄ 17-23	Άντωνίου Μεγάλου
18	Έβρ. ιγ΄ 7-16	Ματθ. ε΄ 14-19	Άθανασίου-Κυρίλλου
20	Β΄ Κορ. δ΄ 6-15	Λουκ. ιζ΄ 12-19	πλ. δ΄ Ι ΙΑ΄
25	Έβρ. ζ΄ 26 - η΄ 2	Όωάν. ι΄ 9-16	Γρηγορίου Θεολ.
27	Έβρ. ζ΄ 26 - η΄ 2	Όωάν. ιθ΄ 1-10	α΄ Ι Α΄
30	Έβρ. ιγ΄ 7-16	Ματθ. ε΄ 14-19	Τριών Ίεραρχών

Έορτάζοντες Ίεροί Ναοί

- 7/1 Ί.Ν.Τιμίου Προδρόμου Άργυρουπόλεως.
 17/1 Ί.Ν. Άγίας Ειρήνης Δράμας.
 18/1 Ί.Ν. Άγίου Άθανασίου Δοξάτου, Καλαμπακίου, Πετρούσας.
 21/1 Ί.Ν. Άγίου Εύγενίου Άρκαδικού.
 30/1 Ί.Ν. Άγ. Τριών Ίεραρχών Πηγαδίων.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

1	Π	Τρύφωνος, Περπετούας μ., Αναστασίου Ναυπλ.
2	Σ	† Ὑπαπαντὴ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, Γαβριήλ ὁσιομ.
3	Κ	† ΙΕ΄ ΜΑΤΘ. (Νομικοῦ) Συμεὼν Θεοδ., Ἀννης προφ., Σταματίου
4	Δ	Ἰσιδώρου Πηλοῦσ., Νικολάου ὁμ., Ἀβραμίου ἱερομ.
5	Τ	Ἀγάθης μ., Πολυεύκτου Κ/λεως
6	Τ	Φωτίου πατρ. Κων/πόλεως, Βουκόλου Σμύρνης, Φάουσας
7	Π	Παρθενίου Λαμψάκου, Λουκά ὁσίου τοῦ ἐν Στείριφ
8	Π	Θεοδώρου στρατηλάτου, Ζαχαρίου προφ., Μακαρίου
9	Σ	Νικηφόρου μ., Μαρκέλλου ἱερομ., Παγκρατίου ἐπισκ.
10	Κ	† ΙΣΤ΄ ΜΑΤΘ. (Ταλαντῶν) Χαράλαμπος ἱερομάρτ., Ζήνωνος
11	Δ	Βλασίου ἱερομ., Θεοδώρας βασιλίσσης
12	Τ	Μελετίου Ἀν/χείας, Χρήστου νεομ. κηπουρ.
13	Τ	Ἀκύλα & Πρισκίλλης ἀποστ., Εὐλογίου
14	Π	Αὔξεντίου, Ἀβραάμ, Νικολάου Κορίνθου
15	Π	Ὀνησίμου ἀπ., Εὐσεβίου ὁσίου
16	Σ	Παμφίλου μάρτ., Φλαβιανοῦ ἐπισκ. Κων/λεως
17	Κ	† ΙΖ΄ ΜΑΤΘ. (Χαναν.) Θεοδώρου Τήρ., Θεοδώρου Μυτιλ. νεομ.
18	Δ	Λέοντος Ρώμης, Ἀγαπητοῦ Σιναίου
19	Τ	† Φιλοθέης Ἀθηναίας, Αρχίπου, Φιλήμονος
20	Τ	Λέοντος ἐπισκ. Κατάνης, Βησσαρίωνος ὁσίου
21	Π	Εὐσταθίου, Τιμοθέου, Ἰωάννου Κ/πόλεως, Ζαχαρίου Ἱεροσ.
22	Π	Τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίου Μαρτύρ., Θαλασίου, Βαραδάτου ὁσ.
23	Σ	† Πολυκάρπου Σμύρνης, Προτερίου ἱερομάρτ.
24	Κ	† ΤΕΛΩΝΟΥ & ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ. Α΄-Β΄ εὐρ. κεφαλῆς Προδρόμου
25	Δ	Ταρασίου Κων/πόλεως, Ρηγίνου ἐπισκόπ. Σκοπέλου
26	Τ	Φωτεινῆς ἰσαπ. Σαμαρεῖτ., Θεοκλήτου μάρτ., Ἰωάννου νεομ.
27	Τ	Προκοπίου Δεκαπολ. ὁμολ., Στεφάνου γηροκόμου
28	Π	Βασιλείου ὁσ., Προτερίου ἱερομ., Κυράννης νεομ.

Ἀναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΟ- ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΞΩΘΙΟΝ
2	Ἑβρ. ζ' 7-17	Λουκ. β' 22-40	Ὑπαπαντῆς
3	Β' Κορ. δ' 6-15	Ματθ. κβ' 35-46	β' Β'
10	Β' Τιμ. β' 1-10	Ματθ. κε' 14-30	γ' Γ'
17	Β' Κορ. στ' 16-ζ' 1 Β'	Ματθ. ιε' 21-28	δ' Δ'
24	Κορ. δ' 6-15	Λουκ. ιη' 10-14	πλ. α' Ε'

Ἑορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοί

2/2 Ὑπαπαντὴ Ἱ.Μ. Ἀναλήψεως Ταξιαρχῶν (Σίψας).

Δράμα

ΜΑΡΤΙΟΣ

1	Π	Εύδοκίας όσ., Μαρκέλλου, Αντωνίνης, Δομνίνης
2	Σ	Νικολάου Πλανά, Ήσυχίου, Εύθαλίας
3	Κ	†ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ , Εύτροπίου, Καλλινίκου, Βασιλίσκου μ., Νικολάου Πλανά
4	Δ	Γερασίου Ἰορδανίου, Παύλου & Ἰουλιανῆς μαρτ.
5	Τ	Κόνωνος, Ἀρχελαίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ 152 μαρτύρων
6	Τ	Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μαρτύρων
7	Π	Τῶν ἐν Χερσῶν ἱερομ., Λαυρεντίου
8	Π	Θεοφυλάκτου Νικομ., Ἑρμοῦ ἀπ., Δομετίου
9	Σ	†Ψυχοσάββατον, 40 Μαρτύρων , Καισαρίου
10	Κ	†ΑΠΟΚΡΕΩ (Κρίσεως). Κοδράτου, Ἀναστασίας Πατρικίας
11	Δ	Σωφρονίου Πατρ. Ἱεροσολ., Θαλοῦ
12	Τ	Θεοφάνους ὁμολ., Γρηγορίου Διαλόγου, Συμεῶν Νέου Θεολ.
13	Τ	Νικηφόρου Κων/πόλεως, Ποπλίου Ἀθηνῶν
14	Π	Βενεδίκτου ὁσίου, Εὐσχήμονος ἐπισκόπου
15	Π	Ἀγαπίου, Ἀριστοβούλου ἀπ., Μανουήλ νεομ. Κρήτης
16	Σ	† Τῶν ἐν ἀσκήσει λαμπάντων. Χριστοδούλου ἐν Πάτμῳ,
17	Κ	†ΤΥΡΙΝΗΣ (Συγχωρήσεως). Ἀλεξίου, ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.
18	Δ	†Καθαρά Δευτέρα . Κυρίλλου Ἱεροσ., Τροφίμου
19	Τ	Χρυσάνθου & Δαρείας μαρτ., Ἰάσονος, Ἰλαρίας μαρτ.
20	Τ	Τῶν ἐν μονῇ Ἀγ. Σάββα ἀναιρεθέντων ὁσ., Μύρωνος νεομ.
21	Π	Ἰακώβου ὁμολ., Θωμᾶ Κων/λεως, Δομνίνου μάρτ.
22	Π	† Α' Χαιρετισμοί . Βασιλείου Ἀγκύρας, Καλλινίκης μάρτ.
23	Σ	† Ἀνάμν. διὰ κολλύβων θαύμ. ἁγ. Θεοδώρου, Κίλικος σὺν 199 μαρτ.
24	Κ	† Α' ΝΗΣΤ. (Ὁρθοδοξίας) Ἀρτέμονος, Παρθενίου νεομ.
25	Δ	† Ὁ Εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου
26	Τ	Σύναξ. ἀρχαγγέλ. Γαβριήλ, τῶν ἐν Γοτθίᾳ 26 μαρτ.
27	Τ	Ματρῶνης, Λυδίας, Φιλητοῦ
28	Π	Ἰλαρίωνος ὁσίου, Ἡρωδίωνος ἀποστ. ἐκ τῶν 70
29	Π	† Β' Χαιρετισμοί . Μάρκου Ἀρεθ., Κυρίλλου, Βαραχησίου μ.
30	Σ	Ἰωάννου, συγγραφ. τῆς «Κλίμακος», Ζαχαρίου νεομ.
31	Κ	† Β' ΝΗΣΤ. (Γρηγορ. Παλαμᾶ) Ὑπατίου, Ἀκακίου ὁσ.

Ἄναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
3	Α' Κορ. στ' 12-20	Λουκ. ιε' 11-32	πλ. β' ΣΤ'
9	Α' Θεσ. δ' 13-17	Λουκ. κα' 8-9, 25-27, 33-36	Ψυχοσάββατον
10	Α' Κορ. η' 8-13, θ' 1-2	Ματθ. κε' 31-46	Βαρύς Ζ'
17	Ρωμ. ιγ' 11-ιδ' 4	Ματθ. στ' 14-21	πλ. δ' Η'
23	Β' Τιμ. β' 1-10	Μάρκ. β' 23-γ' 5	Σάββατο Α' Νηστειῶν
24	Ἐβρ. ια' 24-26, 32-40	Ἰωάν. α' 44-52	α' Θ'
25	Ἐβρ. β' 11-18	Λουκ. α' 24-38	Εὐαγγελισμοῦ
31	Ἐβρ. α' 10-14, β' 3	Μάρκ. β' 1-12	β' Ι'

Ἑορτάζοντες Ἱεροί Ναοί

- 23/3 Ἱ.Ν. Ἀγ. Θεοδώρων Πρινολόφου.
 25/3 Ἱ.Ν. Εὐαγγ. Θεοτόκου Δράμας, Καλαμώνος, Κάτω Κεφαλαρίου, Βαθυσπήλου.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

1 Δ	Μαρίας Αιγυπτίας, Γεροντίου μαρ., Βασιλείου μάρτ.
2 Τ	Τίτου όσ., Θεοδώρας παρθενομ., Αιδεσίου
3 Τ	Νικητά όσίου όμολ., Ίωσήφ ύμνογράφου, Παύλου νεομάρτ.
4 Π	Θεοδόλου & Αγαθόποδος μαρτ., Θεοδώρας Θεσ/νίκης
5 Π	† Γ' Χαιρετισμοί. Κλαυδίου, Διοδώρου μ., Γεωργίου νεομ.
6 Σ	Εύτυχίου Κ/πόλεως, Πλατωνίδος όσίας
7 Κ	† Γ' ΝΗΣΤ. (Σταυρ/σεως) Καλλιπίου, Γεωργίου, Σάββα Καλύμ.
8 Δ	Ήρωδίωνος, Αγάβου, Ρούφου άπ., Ίωάννου νεομάρτ. Κω
9 Τ	Εύψυχου μάρτ., Βαδίου, τών έν Περσίδι μαρτύρων.
10 Τ	Γρηγορίου ιερομ. Πατριάρχ. Κ/πόλ. του Ε', Δήμου νεομ.
11 Π	Άντίπα ιερομ. έπισκ. Περγάμου, Τρυφάινης όσίας
12 Π	† Δ' Χαιρετισμοί. Βασιλείου όμ., Ακακίου, Άνθούσης όσ.
13 Σ	Μαρτίνου Ρώμης, Ζωίλου & Θεοδοσίου μαρτύρων.
14 Κ	† Δ' ΝΗΣΤ. (Ίωάν. Κλίμακ). Θωμαΐδος μ., Δημητρίου νεομ.
15 Δ	Κρήσκεντος μάρτ., Λεωνίδου έπισκ. Αθηνών
16 Τ	Αγάπης, Ειρήνης, Χιονίας, Νίκης, Γαλήνης, Μιχαήλ νεομ.
17 Τ	† Μ. Κανόνος. Μακαρίου Κορίνθ., Συμεών ιερομ., Άδριανού
18 Π	† Ίωάννου & Αθανασίας όσ., Ίωάννου νεομ. Ίωαννίνων
19 Π	† Ακάθιστος Ύμνος. Παφνουτίου ιερομ., Τρύφωνος
20 Σ	Ζαχαρίου άπ., Θεοδώρου Τριχινά & Ίωάσαφ όσίων
21 Κ	† Ε' ΝΗΣΤ. (Μαρίας Αιγ.) Αλεξάνδρας βασ., Άναστασίου
22 Δ	Ναθαναήλ άποστ., Νεάρχου μ., Θεοδώρου Συκεώτου
23 Τ	† Γεωργίου μεγαλ. του Τροπαιοφόρου (μετατίθεται)
24 Τ	Έλισάβετ όσ., Σάββα στρατ.η., Αχιλλέως ιερομ., Δούκα μάρτ.
25 Π	† Μάρκου του άποστόλου καί ευαγγελιστού
26 Π	Βασιλέως ιερομ., Γλαφύρας & Ίούστας μαρτύρων
27 Σ	† Λαζάρου. Συμεών ιερ., Εύλογίου ξενοδ., Δημητρίου ν.
28 Κ	† ΤΩΝ ΒΑΙΩΝ. Τών έν Κυζίκω 9 μαρτ., Μέμονος όσίου
29 Δ	† Μ. Δευτέρα. Ίωσήφ του Παγκάλου. Άσωνος, Σωσιπάτρου άπ.
30 Τ	† Μ. Τρίτη. Τών Δέκα Παρθένων. Αργυρής νεομ.

Αναγνώσματα Κυριακων καί μεγάλων έορτών

ΗΜΕΡΟ-ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
7	Έβρ. δ' 14-16, ε' 1-6	Μάρκ. η' 34-38, θ' 1	γ' Ι ΙΑ'
14	Έβρ. στ' 13-20	Μάρκ. θ' 17-31	δ' Ι Α'
21	Έβρ. θ' 11-14	Μάρκ. ι' 32-45	πλ. α' Ι Β'
27	Έβρ. ιβ' 28-γ' 8	Ίωάν. ια' 1-45	Έγερσις Λαζάρου
28	Φίλιπ. δ' 4-9	Ίωάν. ιβ' 1-18	Τών Βαίων

Έορτάζοντες Ίεροί Ναοί

- 14/4 Ί.Ν. Αγίου Νικολάου Δράμας. Δ' Κυριακή των Νηστειών λιτάνευσις έν τη πόλει τής Δράμας τών ιερών λειψάνων του όσίου Γεωργίου του όμολογητου.
- 27/4 Ί.Ν. Αγίου Λαζάρου Κουδουνιών.

ΜΑΪΟΣ

1	Τ	† Μ. Τετάρτη. Τῆς ἀλειψάσης τόν Κύριον μύρω. Ἱερεμίου πρ.
2	Π	† Μ. Πέμπτη. Ὁ Μυστικός Δείπνος. Ἀν. λειψ. Μ. Ἀθανασίου.
3	Π	† Μ. Παρασκευή. Τά Πάθη τοῦ Κυρίου. Τιμοθέου, Μαύρας μ.
4	Σ	† Μ. Σάββατον. Ἡ εἰς Ἄδου Κάθοδος τοῦ Κυρίου. Πελαγίας μ.
5	Κ	† ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου.
6	Δ	† Δευτέρα Διακαιν. Γεωργίου Τροπ., Ἰώβ, Σοφίας τῆς ἐν Κλεισούρᾳ
7	Τ	† Τρίτη Διακαιν. Ραφαήλ, Νικολάου, Εἰρήνης
8	Τ	† Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Ἀρσενίου τοῦ Μεγάλου
9	Π	Ἡσαΐου προφήτ., Χριστοφόρου μ., Νικολάου ἐν Βουνένοις
10	Π	† Ζωοδόχου Πηγῆς. Σίμωνος ἀπ. Ζηλωτοῦ, Λαυρεντίου ὁσ.
11	Σ	† Κυρίλλου & Μεθοδίου Θεοδίκης ἱσαπ., Ἀργυροῦ νεομ.
12	Κ	† ΤΟΥ ΘΩΜΑ. Επφανίου ἐπισκ. Κύπρου, Γερμανοῦ Κ/πόλ.
13	Δ	Γλυκερίας μ., Σεργίου, Εὐθυμίου ὁσ., Παυσικάκου
14	Τ	Θεράποντος ἱερομ., Ἰσιδώρου τοῦ ἐν Χίφ, Λεοντίου ἱεροσ.
15	Τ	Παχωμίου Μεγ., Ἀχιλλίου ἐπισκόπου Λαρίσης
16	Π	Θεοδώρου ἡγίασμ., Νικολάου νεομάρτ. ἐκ Μετσόβου
17	Π	Ἀνδρονίκου & Ἰουνίας ἀποστ., Ἀθανασίου ἐπισκ. Χριστόλεως
18	Σ	Πέτρου, Διονυσίου, Ἡρακλείου, Στεφάνου Κων/πόλεως
19	Κ	† ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ. Πατρικίου ἐπ., Ἀκακίου, Μενάνδρου μάρτ.
20	Δ	† Λυδίας Φιλιππησίας, Νικήτα, Ἰωσήφ ὁσ. τῶν ἐν Χίφ
21	Τ	† Κωνσταντίνου καί Ἑλένης, Ἰσαποστόλων
22	Τ	Βασίλειου μάρτ., Παύλου & Δημητρίου νεομαρτύρων
23	Π	Μιχαήλ Συνάδων, Συνεσίου Κύπρου
24	Π	Συμεών Στυλίου, Ἰλαρίωνος, Μελετίου καί τῶν σὺν αὐτῷ
25	Σ	† Γ' εὐρεσις Τ. Κεφαλῆς Προδρόμου, Κελεστίνου μάρτ.
26	Κ	† ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ. Κάρπου & Ἀλφαίου ἀπ., Ἀλεξάνδρου νεομ.
27	Δ	Ἰωάννου Ρώσου, Θεράποντος & Ἐλλαδίου ἱερομ.
28	Τ	Εὐτυχούς ἐπισκ. Μελιτινῆς, Ἐλκινίδος μάρτ., Ἀνδρέου
29	Τ	† Μεσοπεντηκοστῆς. Θεοδοσίας, Ἰωάννου (Νάννου) νεομ.
30	Π	Ἰσαακίου ἡγουμ. Δαλμάτων, Ρωμανοῦ μάρτ., Βαρλαάμ ὁσ.
31	Π	† Ἑρμείου μ., Εὐσεβίου, τῶν ἐν Ἀσκάλωνι μαρτύρων

Ἀναγνώσματα Κυριακῶν καί μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΟ- ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
5	Πράξ. α' 1-9	Ἰωάν. α' 1-17,	α' Ι -
6	Πράξ. ιβ' 1-11	Ἰωάν. α' 18-28	Δευτέρας Διακαινησίμου
7	Ἑβρ. ιζ' 7-16	Λουκ. κδ' 12-35	Τρίτης Διακαινησίμου
8	Α' Ἰωάν. α' 1-7	Ἰωάν. ιθ' 25-27, κα' 24-25	Ἰωάννου Θεολόγου
10	Πράξ. γ' 1-8	Ἰωάν. ιθ' 12-22	Ζωοδόχου Πηγῆς
12	Πράξ. ε' 12-20	Ἰωάν. κ' 19-31	- Ι Α'
19	Πράξ. στ' 1-7	Μάρκ. ιε' 43-ιστ' 8	β' Ι Δ'
20	Πράξ. ιστ' 8-15	Ἰωάν. δ' 46-54	Τῆς ἑορτῆς
21	Πράξ. κστ' 1, 12-20	Ἰωάν. ι' 1-9	Κων/ντίνου-Ἑλένης
25	Β' Κορ. δ' 6-15	Ματθ. ια' 2-15	Προδρόμου
26	Πράξ. θ' 32-42	Ἰωάν. ε' 1-15	γ' Ι Ε'
29	Πράξ. ιδ' 6-18	Ἰωάν. ζ' 14-30	Μεσοπεντηκοστῆς

Ἑορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοὶ

- 6/5 Ἱ.Ν. Ἀγίου Γεωργίου Καλαμπακίου, Κοκαينوγειών, Κουδουνίων, Κυργίων (Αγάπης), Μαυροκορδάτου, Μοναστηριακίου, Νέας Ἀμμοῦ, Νικηφόρου, Ξηροποτάμου, Πλατανοβρύσεως, Πρασινάδας, Σιδηρονέρον, Σιταγρών, Τείχους, Φτελιάς, Φωτολίβους, Χαμοκεράσων.
- 7/5 Ἱ.Ν. Ἀγ. Ραφαήλ, Νικολάου καί Εἰρήνης Πανοράματος Δράμας, Ἱ.Ν. Ἀγ. Εἰρήνης Δράμας, Ἱ.Ν. Ἀγ. Ἀθανασίου Δοξάτου, Πετροῦσας
- 8/5 Ἱ. Μητροπολ. Ναός (Σύναξις Ὑπερ. Θεοτόκου Πορταϊτίσσης).
- 10/5 Ἱ.Ν. Ζωοδόχου Πηγῆς, Πλατανιάς, Καλλιφύτου.
- 12/5 Ἱερά Μονή Εἰκοσιφοινίσσης, τῶν ἁγίων 172 ὁσιομαρτύρων τῶν ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν ἀναιρεθέντων.
- 21/5 Ἱ.Ν. Ἀγ. Κωνσταντίνου καί Ἑλένης Δράμας, Μεγαλοκάμπου, Παλιαμπέλων, Παρανεστίου.

ΙΟΥΝΙΟΣ

1	Σ	Ίουστίνου φιλοσόφου καὶ μάρτ., Πύρρου ἱερομ.
2	Κ	†ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ. Νικηφόρου Κηπόλεως, Κωνσταντίνου νεομ.
3	Δ	Λουκιλιανού & τῶν συν αὐτῶ, Παύλης μ., Κων/νου ἐξ Ἀγαρην.
4	Τ	Μάρθας-Μαρίας ἀδελ. Λαζάρ., Μητροφάνους Κων/πόλεως
5	Τ	Δωροθέου, ἐπισκ. Τύρου, Νικάνδρου μάρτ., Μάρκου νεομ. Χίου
6	Π	Ίλαρίωνος τοῦ νέου, Ἀττάλου οἰσίου
7	Π	Θεοδότου ἱερομ., Σεβαστιανῆς οἰσίας, Πλουτάρχου
8	Σ	Ἄνακ. λειψ. Θεοδώρου Στρατηλ., Καλλιότης μάρτ.
9	Κ	†ΤΥΦΛΟΥ. Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, Θέκλας
10	Δ	Θεοφάνους, Πανσέμνης ὁσ., Ἀλεξάνδρου, Ἀντωνίνης
11	Τ	Βαρθολομαίου & Βαρνάβα ἀποστ., Λουκά Συμφερουπόλεως
12	Τ	†ΑΠΟΔΟΣΙΣ τοῦ Πάσχα. Ὁνουφρίου ὁσ., Πέτρου τοῦ ἐν ᾿Αθῶ,
13	Π	†ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ. Ἀκυλίνης, Διοδώρου, Ἄννης, Ἰωάννου
14	Π	Ἐλισσαίου πρ., Μεθοδίου, Νήφωνος, Κυρίλλου Γορτύνης
15	Σ	Ἱερωνύμου, Αὐγουστίνου, Ἀμῶς πρ., Ἀχαΐκου, Στεφανά
16	Κ	†ΠΑΤΕΡΩΝ Α' ΟΙΚ. ΣΥΝ. Τύχωνος ἐπ. Ἀμαθούντος
17	Δ	Ἰσαύρου, Μανουήλ, Σαβέλ, Ἰσμαήλ
18	Τ	Λεοντίου, Θεοδούλου, Ὑπατίου, Αἰθέριου μαρτ.
19	Τ	†Ἰούδα (Θαδδαίου) ἀποστ., Παΐσιου μεγ., Ζωσίμου μ.
20	Π	Μεθοδίου Πατάρων, Νικολάου Καβάσιλλα, Καλλιόστου
21	Π	Ἰουλιανῷ μάρτ., Τερεντίου, Νικήτα νεομ. Νισύρου
22	Σ	†ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟΝ. Εὐσεβίου ἱερομ., Ζήνωνος, Ζηνά μαρτύρων
23	Κ	†ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ. Ἀργιπίνης, Ἀριστοκλέους, Δημητρίου
24	Δ	†ΑΓ. ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ. Γενέθλιον Προδρόμου, Παναγιώτου νεομ.
25	Τ	Φεβρωνίας, Ὁρεντίου καὶ τῶν δ' ἀδελφῶν, Διονυσίου
26	Τ	Δαβίδ Θεσ/νίκης, Ἰωάννου ἐπισκ. Γοτιάς
27	Π	Σαμψὼν Ξενοδόχου, Ἰωάννας μυροφόρου
28	Π	Κύρου, Ἰωάννου Ἀναργύρων, Σεργίου, Παύλου
29	Σ	†Πέτρου καὶ Παύλου τῶν πρωτοκορυφαίων ἀποστ.
30	Κ	†Α' ΜΑΤΘ. (Αγ. Πάντων) Τῶν 12 Ἀποστόλων, Μιχαήλ νεομ.

Ἀναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΟ-ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
2	Πράξ. ια' 19-30	ΐω. δ' 5-42	δ' Ζ'
9	Πράξ. ιστ' 16-34	ΐω. θ' 1-38	πλ. α' Η
12	Πράξ. ιη' 22-28	ΐωάν. ιβ' 36-47	Τῆς ἑορτῆς
13	Πράξ. α' 1-12	Λουκ. κδ' 36-53	Ἀναλήψεως
16	Πράξ. κ' 16-18, 28-36	ΐωάν. ιζ' 1-13	πλ. β' Ι'
22	Α' Θεσ. δ' 13-17	ΐωάν. κα' 14-25	Ψυχосάββατον
23	Πράξ. β' 1-11	ΐωάν. ζ' 37-52, η' 12 Λουκ. α' 1-25, 57-68, 76, 80	Τῆς Πεντηκοστῆς
24	Ἐφες. ε' 8-19	Ματθ. ιστ' 13-19	Τοῦ Ἀγ. Πνεύματος
29	Β' Κορ. ια' 21-ιβ' 9'	Ματθ. θ' 36-ι' 1-8	Πέτρου καὶ Παύλου
30	Ἐβρ. ια' 33-ιβ' 2		πλ. δ' Α'

Ἑορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοὶ

- 13/6 Ἱ.Μ. Ἀναλήψεως Ταξιαρχῶν (Σίφας), Ἱ.Ν. Ἀναλήψεως τοῦ Σωτήρος Ὑψηλοῦ Κυργίων.
- 24/6 Ἱ.Ν. Ἀγίας Τριάδος Δράμας, Προσοστάνης, Μικροχωρίου, Ξαγνάντου.
- 29/6 ΟΝΟΜΑΣΤΗΡΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ (Ἱερά Μονὴ Εἰκοσιφρονίσσης).
Ἱ.Ν. Ἀγ. Πέτρου καὶ Παύλου Ἀγγίτου, Ἀμπελακίων, Ξηροποτάμου.
- 30/6 Ἱ.Ν. Ἀγ. Δώδεκα Ἀποστόλων Δράμας, Ἱ.Ν. Ἀγίων Πάντων Δράμας (Α' Κοιμητηρίου).

ΙΟΥΛΙΟΣ

1	Δ	† Κοσμά & Δαμιανού Αναργύρων
2	T	Κατάθεσις ἐν Βλαχέρναις ἐσθίτου Θεοτόκ., Ἰουβεναλίου
3	T	Ἀνατολίου, Γερασίου τοῦ νέου, Θεοδοτῆς
4	Π	Ἀνδρέου ἐπὶ Κρήτης τοῦ μελωδοῦ, Μιχαήλ Χωνιάτη
5	Π	† Ἀθανασίου τοῦ ἐν ᾿Αθῶ, Λαμπαδοῦ, Κυπριανοῦ
6	Σ	Σισώη Μεγ., Λουκίας παρθενομ., Φιλήμονος ἀπ.
7	K	† Β' ΜΑΤΘ. (Κληῖσις μαθ.) Κυριακῆς μεγαλ., Θωμᾶ ἐν Μαλεῶ
8	Δ	† Προκοπίου μεγαλομ., Θεοφίλου Ζίχνης, Ἀναστασίου νεομ.
9	T	Παγκρατίου, Διονυσίου, Μητροφάνους, Μιχαήλ Πακνανᾶ νεομ.
10	T	Γρηγορίου ἐπ. Ἀσσου, τῶν ἐν Νικοπόλει τῆς Ἀρμεν. 45 μαρτ.
11	Π	† Εὐφημίας μεγαλομ., Ὁλαγς ἰσαποστ., Ἰωάννου
12	Π	Πρόκλου & Ἰλαρίου μ., Βερονίκης, Σεραπίωνος
13	Σ	Σύναξις ἀρχαγγ. Γαβριήλ, Στεφάνου ὁσ. Σαββαΐτου
14	K	† ΠΑΤΕΡΩΝ Δ' οἱκ. Συν. Νικοδήμου Ἀγιορ., Ἰωσήφ Θεσ/κης
15	Δ	Κηρύκου & Ἰουλίττης μεγαλομ., Βλαδιμήρου ἰσάπ.
16	T	† Ἀθηνογένους, Φαύστου μ., 15.000 μ. ἐν Πισιδίᾳ
17	T	† Μαρίνης μεγαλομ., Σπεράτου & Βερονίκης μαρτύρων
18	Π	Αἰμιλιανοῦ μάρτ, Στεφάνου πατρ. Κιπώλεως
19	Π	Μακρίνης ὁσ., Θεοδώρου, Ἀνακ. λειψ. Σεραφεῖμ Σάρωφ
20	Σ	† Προφῆτου Ἥλιου τοῦ Θεσβίτου
21	K	† Δ' ΜΑΤΘ. (Ἐκατ/ρχου) Συμεὼν σαλοῦ, Παρθενίου Ἀρτῆς
22	Δ	Μαρίας Μαγδαλ., Μαρκέλλης παρθενομάρτυρος
23	T	† Ἰεζεκιήλ προφ., Φωκά ἱερομάρτ., Πελαγίας Τήνου
24	T	† Χριστίνης μεγαλομ., Ἀθηναγόρου ἀπολ., Θεοφίλου Ζακ.
25	Π	† Κοίμησης ἁγ. Ἀννης, Ὀλυμπιάδος διακ.
26	Π	† Παρασκευῆς ὁσιου., Ὁραιοζήλης, Ἑρμολάου
27	Σ	† Παντελεήμονος μεγαλομ., Νικοδήμου, Ἀνθούσης
28	K	† Ε' ΜΑΤΘ. (Γαδ/νών) Εἰρήνης Χρυσοβ., Προχόρου, Νικάνορος
29	Δ	† Καλλινίκου, Θεοδότῆς καὶ τέκνων αὐτῆς, μαρτύρων
30	T	Σίλα, Σιλουανοῦ, Κρήσκεντος, Ἐπαινετοῦ, Ἀνδρονίκου ἀπ.
31	T	Ἰωσήφ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, Εὐδόκιμου τοῦ δικαίου

Ἀναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΟ-ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΞΩΘΙΟΝ
1	Α' Κορ. ιβ' 27-ιγ' 8	Ματθ. ι' 1,5-8	Ἄγ. Ἀναργύρων
7	Γαλ. γ' 22-δ' 5	Ματθ. δ' 18-23	α' Ι' Β'
11	Β' Κορ. στ' 1-10	Λουκ. ζ' 36-50	Ἄγ. Εὐφημίας
14	Τίτ. γ' 8-15	Ματθ. ε' 14-19	β' Ι' Γ'
17	Γαλ. γ' 23-δ' 5	Μάρκ. ε' 24-34	Ἄγ. Μαρίνης
20	Ἰακ. ε' 10-20	Λουκ. δ' 22-30	Προφῆτου Ἥλιου
21	Ρωμ στ' 18-23	Ματθ. η' 5-13	γ' Ι' Δ'
25	Γαλ. δ' 22-27	Λουκ. η' 16-21	Ἄγ. Ἀννης
26	Γαλ. γ' 23-δ' 5	Μάρκ. ε' 24-34	Παρασκευῆς ὁσιου.
27	Β' Τιμ. β' 1-10	Ἰωάν. ιε' 17-ιστ' 2	Ἄγ. Παντελεήμ.
28	Ρωμ. ι' 1-10	Ματθ. η' 28-θ' 1	δ' Ι' Ε'

Ἑορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοὶ

- 1/7 Ἱ.Ν. Ἀγίων Ἀναργύρων Δράμας, Φωτολί-
βους.
- 20/7 Ἱ.Ν. Προφῆτου Ἥλιου Δράμας, Βώλακος,
Μικροκάμπου, Πηγῶν, Προσοτσάνης, Σκα-
λωτῆς, Φωτολίβους.
- 26/7 Ἱ. Μητροπολιτικός Ναός, Ἱ.Ν. Ἀγίου Ἀθανα-
σίου, Ἀγίας Παρασκευῆς, Νικοτσάρα.
- 27/7 Ἱ.Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Δράμας, Ἀρκαδι-
κοῦ, Καλλιφύτου, Μαυρολευκῆς, Τερψι-
θέας, Στέρνας, Πολυούκου, Ἄνω
Κεφαλαρίου.

ΑΓΟΥΣΤΟΣ

1	Π	† Πρόδοτος Σ. Σταυρού, τών 7 Μακκαβ., Σολομονής (ἀρχή νηστ.)
2	Π	Ἀνακ. λειψ. πρωτομάρτ. Στεφάνου, Θεοδώρου νεομ.
3	Σ	Σαλώμης μυροφόρου, Θεοδώρας Θεοάννης, Θεοκλητούς
4	Κ	† ΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Παραλύτου). Τών ἐν Ἐφέσῳ ἐπτά παιδων
5	Δ	Εὐαγγελίου μάρτ., Νόννης, Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ
6	Τ	† Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ
7	Τ	Ἀστερίου, Νικάνορος, Ἀγάθωνος, Θεοδοσίου τοῦ νέου
8	Π	Αἰμιλιανοῦ Κυζίκου, Μύρωνος, Τριανταφύλλου νεομάρτ.
9	Π	† Ματθία ἀποστόλου, τών ἐν τῇ Χαλκῇ Πύλῃ 10 μαρτύρων
10	Σ	Λαυρεντίου ἀρχidiaκ., Ξύστου ἐπισκ. Ρώμης, Ἱερολύτου
11	Κ	† Ζ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (2τυφλῶν). Εὐπλοῦ διακ., Νήφωνος
12	Δ	Φωτίου, Ἀνικήτου, Παμφίλου μαρτύρων.
13	Τ	Μαξίμου ὁμολογητοῦ, Εἰρήνης βασιλ., Δοσιθέου
14	Τ	Μιχαίου προφ., Μαρκέλλου ἱερομ., Συμεὼν νεομάρτυρος
15	Π	† Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
16	Π	Ἀγ. Μανδηλίου, Διομήδους, Ἀλκιβιάδου, Γερασίμου Κεφ.
17	Σ	Μύρωνος, Παύλου, Ἰουλιανῆς μαρτ., Δημητρίου Σαμαριν.
18	Κ	† Η' ΜΑΤΘ. (Χορτασμ. 5χιλ.) Φλώρου, Λαύρου, Ἀρσενίου Πάρου
19	Δ	Ἀνδρέου στρατηλ. & 2593 μ., Θεοφάνους Ναούσης
20	Τ	Σαμουὴλ προφ., Λουκίου μάρτυρος, Θεοχάρους
21	Τ	† Θαδδαίου ἀπ. Βάσσης καὶ τών τέκνων αὐτῆς
22	Π	Ἀγαθονικοῦ μάρτ., Ἀριάδνης, Ἀνθούσης
23	Π	† Απόδοσις Κοιμήσεως Θεοτόκου. Εἰρήναιου Λουγδούνου
24	Σ	† Κοσμᾶ Αἰτωλοῦ, Διονυσίου ἐπ. Αἰγ., Εὐτυχούς ἱερομ.
25	Κ	† Θ' ΜΑΤΘ. (Ἐπικυμάτων). Βαρθολομαίου, Τίτου Γορτύνης
26	Δ	Ἀδριανοῦ-Ναταλίας μαρτύρων, Ἰωάσαφ ὁσίου
27	Τ	Ποιμένος, Ὁσίου, Ἀνθούσης μ., Φανουρίου, Ἀκυλίνης
28	Τ	Μωυσέως Αἰθίοπ., Διομήδους & Λαυρεντίου μαρτύρων
29	Π	† Αποτομή κεφ. Τιμίου Προδρόμου (νηστεία), Θεοπίστης
30	Π	Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου, Παύλου, Πατρῶν Κων/πόλεως
31	Σ	† Κατάθεσις Τιμίας Ζώνης τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου

Ἀναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΟ-ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
4	Ρωμ. ιβ' 6-14	Ματθ. θ' 1-8	πλ. α' Ι ΣΤ'
6	Β' Πέτρ. α' 10-19	Ματθ. ιζ' 1-9	Μεταμορφώσεως
11	Ρωμ. ιε' 1-7	Ματθ. θ' 27-35	πλ. β' Ι Ζ'
15	Φιλιπ. β' 5-11	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Κοιμήσ. Θεοτόκου
18	Α' Κορ. α' 10-17	Ματθ. ιδ' 14-22	βαρύς Ι Η'
23	Φιλιπ. β' 5-11	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Ἀπόδοσις Κοιμήσεως Θεοτόκου
24	Ἐφεσ. δ' 7-13	Ματθ. ι' 1-8	Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ
25	Τίτ. α' 1-5, β' 15, δ' 12-15	Ματθ. ιδ' 22-34	πλ. δ' Ι Θ'
29	Πράξ. ιγ' 25-32	Μάρκ. στ' 14-30	Ἀποκεφαλ. Προδρ.
31	Ἐβρ. θ' 1-7	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Κατάθ. Ἀγ. Ζώνης Θεοτόκου

Ἑορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοί

- 1/8 Ἱερός Ναός Τιμίου Σταυροῦ Μαρμαριάς.
6/8 Ἱ. Λαυρεντιανῇ Μονῇ, Ἱ.Μ. Μεταμορφώσεως Πρασινάδας, Ἱ.Ν. Μεταμορφώσεως Πύργων, Πολυνερίου, Ψηλοκάστρου.
15/8 Ἱερά Μονή Εἰκοσιφοινίσεως, Ἱ.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀγορᾶς, Βαθυλάκου, Καλλι-κάρπου, Μακρυπταγίου, Μεσοχωρίου, Περιστεριάς, Ὑψηλῆς Ράχης.
23/8 Ἱ.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Καλοῦ Ἀγροῦ.
27/8 Ἱ.Ν. Ἀγ. Φανουρίου Σταυροῦ.
29/8 Ἱ.Ν. Τιμίου Προδρόμου Ἀργυρουπόλεως.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

1	K	† Ἀρχιτῆς Ἰνδίκτου. Συμεών Στυλῖτου, 40 μ. ἀσκητριῶν
2	Δ	Μάμαντος μάρτ., Ἰωάννου Κων/πόλεως τοῦ Ἡσθευτοῦ.
3	Τ	Ἀνθίμου ἱερομ., Θεοκτίστου, Φοίβης διακ., Πολυδώρου
4	Τ	Μωϋσέως προφ., Βαβύλα ἱερομ., Ἐριμόνης μάρτ.
5	Π	⊕ Ζαχαρίου προφήτου πατρός Προδρόμου, Ἀβδαίου μάρτ.
6	Π	Τοῦ ἐν Χώναις θαύματος ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, Εὐδοξίου
7	Σ	Ἀθανασίου Κουλακίτου, Σώζοντος μάρτ., Λουκά ὁσ.
8	K	† ΠΡΟΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ. Γενέσιον Θεοτόκου, Χρυσοστόμου Σμύρνης
9	Δ	Ἰωακείμ & Ἄννης, Πατέρων Γ' Οἰκ. Συνόδου, Θεοφάνους
10	Τ	Μηνοδώρας, Μητροδώρας, Νυμφοδώρας μαρτ.
11	Τ	Θεοδώρας ὁσίας, Εὐανθίας μάρτυρος
12	Π	⊕ Αὐτονόμου ἱερομ., Δανιήλ Θεασίου
13	Π	Κορνηλίου ἐκατ., Ἰεροθέου, Ἀριστείδου, Μελετίου
14	Σ	† ΥΨΩΣΙΣ ΤΙΜ. ΣΤΑΥΡΟΥ (κατάλ. ἐλαίου), Πλακίλλης βασ.
15	K	† ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ. Νικήτα, Φιλοθέου, Βησσαρίωνος
16	Δ	Εὐφημίας μεγαλομ., Μελιτινῆς μάρτ.
17	Τ	† Σοφίας, Πίστεως, Ἐλπίδος, Ἀγάπης, Ἀγαθοκλείας μάρτ.
18	Τ	Εὐμένιου ἐπισκ. Γορτύνης, Αἰαδῶνης μάρτ.
19	Π	⊕ Τροφίμου, Δορυμέδοντος, Σαββατίου, Σωσάννης
20	Π	† Εὐσταθίου μεγαλομ. & σὺν αὐτῷ, Θεοκτίστου
21	Σ	Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου, Κοδράτου ἀποστόλου
22	K	† Α' ΛΟΥΚΑ (θαυμαστή ἁλεία) Φωκά ἱερομ., Φωκά κηπουροῦ
23	Δ	Σύλλ. Προδρόμου, Ξανθίππης, Πολυξένης, Νικολάου Καρπ.
24	Τ	† Παναγίας Μυρτ., Θέκλης Ἰσαπ., Σιλουανοῦ Ἀθων., Ἀχμέτ ν.
25	Τ	Εὐφροσύνης ὁσ., Παφνουτίου ὁσιομ. & 546 μάρτ.
26	Π	† Μετάστασις Ἰωάννου τοῦ Εὐαγγελ. & Θεολόγου
27	Π	⊕ Ἀκυλίνης νεομάρτ. Ζαγκλιβερινῆς, Καλλιστράτου μ.
28	Σ	Ἰσαάκ τοῦ Σύρου, Βαρούχ προφ., Χαρίτωνος ὁμολογ.
29	K	† Β' ΛΟΥΚΑ (Ἀγάπη εἰς ἐχθρούς). Κυριακοῦ ἀναχωρητοῦ
30	Δ	Γρηγορίου ἱερομ., φωτιστοῦ Ἀρμενίας

Ἀναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΟ- ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΨΑΛΜΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Α' Τιμ. β' 1-7	Λουκ. δ' 16-22	α' Ι'
8	Γαλ. στ' 11-18	Ἰωάν. γ' 13-17	β' ΙΑ'
9	Γαλ. δ' 22-27	Λουκ. η' 16-22	Τῆς Ἑορτῆς
14	Α' Κορ. α' 18-24	Ἰωάν. ιθ' 6-11, 13-20, 25-28, 30	Υψώσ. Τ. Σταυροῦ
15	Γαλ. β' 16-20	Μάρκ. η' 34-θ' 1	γ' Α'
20	Ἐφεσ. στ' 10-17	Λουκ. κα' 12-19	Εὐσταθίου μεγαλ.
22	Α' Κορ. ιστ' 13-24	Λουκ. ε' 1-11	δ Β'
23	Γαλ. δ' 22-27	Λουκ. α' 5-25	Συλλήψ. Προδρόμ.
26	Α' Ἰωάν. δ' 12-19	Ἰωάν. ιθ' 25-27, κα' 24-25	Μετάστασις Ἰωάννου Θεολόγου
29	Β' Κορ. α' 21-β' 4	Λουκ. στ' 31-36	πλ. α' Γ'

Ἑορτάζοντες Ἱεροί Ναοί

- 8/9 Ἱερὰ Μονὴ Εἰκοσιφοινίσσης, Ἱ.Ν. Γενεθλίου Θεοτόκου Ταξιαρχῶν (Σίφας), Εὐρουπέδου, Κάτω Θόλου.
- 8/9 Ἱ.Ν. Ἁγίου Χρυσοστόμου Δράμας.
- 14/9 Ἱερὰ Μονὴ Εἰκοσιφοινίσσης, Ἱ.Ν.Τιμ. Σταυροῦ Μαρμαριάς, Νέας Σεβάστειας.
- 17/9 Ἱ.Ν. Ἁγίας Σοφίας Δράμας.
- 29/9 Ἱ.Ν. Ἁγίου Νικολάου Δράμας: Πάνδημον Μνημόσυνον διὰ τοὺς ἐν Δράμᾳ σφαγιασθέντας ὑπὸ τῶν Βουλγάρων (1941).

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

1	Τ	Ανανίου άπ., Ρωμανού μελ., Ίωάννου Κουκουζέλη
2	Τ	Θεοφίλου όμολ., Κυπριανού ή έρομ., Ίουστίνης παρθενομ.
3	Π	† Διονυσίου Άρεοπ., Δαμάρεως, Ίωάννου Χοζεβίτου
4	Π	Ίεροθέου έπισκόπου Αθηνών, Δομνίνης μάρτ.
5	Σ	✠ Χαριτίνης, Εϋδοκίμου, Μαμελχθης, Μεθοδίας Κιμώλου
6	Κ	✠ Γ' ΛΟΥΚΑ (Ναΐν). Θωμά άπ., Ερωτήδους μ., Μακαρίου νεομ.
7	Δ	Σεργίου & Βάκχου μάρτ., Πολυχρονίου
8	Τ	Πελαγίας όσας, Πελαγίας παρθενομ., Ταΐσας όσ.
9	Τ	† Ιακώβου του Άλφαίου, Άβραάμ, Λώτ, Άνδρονίκου
10	Π	Εϋλαμπίου, Εϋλαμπίας μαρ., Θεοφίλου όσιου
11	Π	Φιλίππου διακ., Θεοφάνους Γραπτού, Φιλονίλλης
12	Σ	✠ Πρόβου, Ταράχου, Άνδρονίκου, Συμεών Ν. Θεολόγου
13	Κ	✠ Δ' ΛΟΥΚ. (Σπορέως). Ζ' Οικ. Συν. Χρυσής νεομ., Παπύλου
14	Δ	Γερβασίου μάρτ., Κοσμά, Παρασκευής, Νικολάου όσιων
15	Τ	Λουκιανού ήρομ., Σαβίνου όσ., Βάρσου, Εϋθυμίου
16	Τ	Λογγίνου έκατοντ., Λεοντίου καί τών σύν αύτῳ
17	Π	Ώσπé προφήτου, Άνδρέου όσιομάρτυρος
18	Π	✠ Λουκά Εϋαγγελιστοϋ, Μαρίνου μάρτ., Γαβριήλ νεομ.
19	Σ	✠ Ίωήλ προφήτου, Ούάρου μάρτ., Κλεοπάτρας όσ.
20	Κ	✠ ΣΤ' ΛΟΥΚ. (Γαδαρ.) Γερασίου Κεφαλ., Άρτεμίου, Ματρώνης
21	Δ	Χριστοδούλου Πάτμου, Σωκράτους ήρομ., Ίωάννου νεομ.
22	Τ	Άβερκίου ίσαποστ., Ήρακλείου, τών έν Έφέσω 7 παιδων
23	Τ	† Ιακώβου Αδελφοθέου, Ίγνατίου Κων/πόλεως
24	Π	Άρέθα μεγαλομ., Σεβαστιανής μάρτυρος
25	Π	Ταβιθά, Μαρκιανού & Μαρτυρίου νοταρίων, Χρυσάφου
26	Σ	✠ Δημητρίου Μυροβλύτου, πολιούχου Θεσ/νίκης
27	Κ	✠ Ζ' ΛΟΥΚΑ (Ίαείρου) Νέστορος μάρτ., Πρόκλης, Λούπου
28	Δ	✠ Αγ. Σκέπης (έθνική έορτή). Άγγελή, Εϋνίκης, Τερεντίου
29	Τ	Αναστασίας Ρωμ., Άβραμίου & Μαρίας όσ., Άθανασίου νεομ.
30	Τ	Κλέοπα & Άρτεμά άποστ., Ζηνοβίου & Ζηνοβίας μαρτύρων
31	Π	Άριστοβούλου, Ούρβανου, Νικολάου νεομ. Χίου

Αναγνώσματα Κυριακῶν καί μεγάλων έορτῶν

ΗΜΕΡΟ-ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
2	Α' Τιμ. α' 12-17	Λουκ. στ' 46-ζ' 1	Θεοφίλου όσιου
6	Β' Κορ. δ' 6-15	Λουκ. ζ' 11-16	πλ. β' Δ'
9	Α' Κορ. δ' 9-16	Ματθ. θ' 36-ι' 8	Ίακώβου Άλφαίου
13	Τίτ. γ' 8-15	Λουκ. η' 4-15	βαρύς Ε'
18	Κολ. δ' 5-18	Λουκ. ι' 16-21	Λουκά του Εϋαγγελ.
20	Β' Τιμ. β' 1-10	Λουκ. η' 27-39	πλ. δ' ΣΤ'
23	Γαλ. α' 11-19	Ματθ. ιγ' 54-58	Ίακώβου Αδελφοθ.
26	Β' Τιμ. β' 1-10	Ίωάν. ιε' 17-ιστ' 2	Άγίου Δημητρίου
27	Β' Κορ. θ' 6-11	Λουκ. ιη' 41-56	α' Ζ'
28	Έβρ. θ' 1-7	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Άγίας Σκέπης

Έορτάζοντες Ίεροί Ναοί

- 1/10 Ί.Ν. Άγίου Παντελεήμονος Δράμας (Σύναξις Ύπεραγίας Θεοτόκου Γοργοϋπηκόου).
- 24/10 Ί.Ν. Άγίου Γεωργίου Κουδουνίων (Παναγίας πάντων θλιβομένων ή χαρά).
- 26/10 Ί.Ν. Άγίου Δημητρίου Μυλοποτάμου, Νεροφράκτου, Λιβαδερού, Πτελέας, Κυργίων, Περιβλέπτου.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

1	Π	† Κοσμᾶ-Δαμιανοῦ ἀναργύρων, Δαβὶδ ἐν Εὐβοίᾳ, Ἑλένης ἐκ Σινώπης
2	Σ	Ἀκινδύνου, Πηγάσιου, Ἐλπιδοφόρου, Ἀνεμποδιστοῦ
3	Κ	† Ε' ΛΟΥΚΑ (πλουσ.-λαζάρου). Ἀνακ. λευβ. Γεωργίου Τροπ., Γεωργίου Νεαπ.
4	Δ	† Ὁσίου Γεωργίου τοῦ ἐν Δράμᾳ. Ἰωαννικίου ὁσ., Νικάνδρου, Ἰωάννου Βατάτζη
5	Τ	Γαλακτίνως, Ἐπιστήμης μαρτ., Ἑρμᾶ καὶ Λίνου, Γαίου ἀποστ.
6	Τ	Παύλου Κλεως, Λουκά ὁσ., Νικάνδρου μαρτ., Πορφυρίου μαρτ.
7	Π	Τῶν ἐν Μελιτηνῇ 33 μαρτύρων, Λαζάρου & Γρηγορίου ὁσίων
8	Π	† Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Μιχαὴλ & Γαβριὴλ, Εὐφροσύνης
9	Σ	† Νεκταρίου Αἰγ., Ὁνησιφόρου μ., Θεοκτίστης Λέσβου, Συμεῶν
10	Κ	† Η' ΛΟΥΚ. (Καλοῦ Σαμ.). Σωσιπάτρου, Ροδίωνος, Ἀρσενίου Καππαδόκου
11	Δ	† Μηνᾶ μεγαλομ., Βίκτωρος, Βικεντίου, Θεοδώρου Στουδίτου
12	Τ	† Ἰωάννου Ἐλεήμονος, Νεΐλου ὁσίου, Μαρτίνου
13	Τ	† Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἀνθούσης, Δαμασκηνοῦ
14	Π	† Φιλίππου ἀποστ., Γρηγορίου Παλαμᾶ, Κωνσταντίνου Ὑδραίου
15	Π	Γουρία, Σαμωνῶ μ., Ἀββίου μαρτ., Δημητρίου (ἀρχὴ νηστείας)
16	Σ	† Ματθαίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ, Ἰφίγένειας μ.
17	Κ	† Θ' ΛΟΥΚΑ (Ἄφρονος πλουσ.). Γρηγορίου Νεοκαισ., Γενναδίου Κιπώλεως
18	Δ	Πλάτωνος, Αναστασίου νεομ., Ρωμανοῦ μαρτ.
19	Τ	Ἀβδίου πρ., Βαρλαάμ μαρτ., Ἠλιοδώρου, Εὐφημίας μαρτ.
20	Τ	Γρηγορίου Δεκαπολίτου, Πρόκλου Κων/λεως
21	Π	† ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
22	Π	Ἀρχίππου, Φιλήμονος, Ὁνησίμου, Γερμανοῦ
23	Σ	Ἀμφιλοχίου ἱκονίου, Σισινίου ὁμ., Γρηγορίου
24	Κ	† ΙΓ' ΛΟΥΚΑ (πλουσ. νεαν.). Κλήμεντος Ρώμης, Πέτρου Ἀλεξ., Φιλομένου
25	Δ	† Αἰκατερίνης μεγαλομάρτ., Μερκουρίου μεγαλομ.
26	Τ	Στυλιανοῦ ὁσίου, Ἀλυπίου ὁσ., Νίκανος «Μετανοεῖτε»
27	Τ	Ἰακώβου τοῦ Πέρσου, Ναθαναὴλ ὁσίου, Πινουφρίου
28	Π	15 μαρτ. πολιοῦχ. Κίρκης, Στεφάνου ὁμολ., Εἰρηναρχοῦ μαρτ.
29	Π	Παραμόνου καὶ 370 μαρτ., Διονυσίου Κορίνθου, Φαίδρου μαρτ.
30	Σ	† Ἀνδρέου ἀποστόλου, Φρουμεντίου Αἰθιοπ., Ἀλεξάνδρου

Ἀναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΟ-ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Α' Κορ. ιβ' 27-ιγ' 8	Ματθ. ι' 1, 5-8	Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ
3	Β' Κορ. ια' 31-ιβ' 9	Λουκ. ιστ' 19-31	β' Ι Η'
8	Ἔβρ. β' 2-10	Λουκ. ι' 16-21	Παμ/στων Ταξιαρχῶν
9	Β' Κορ. α' 8-11	Λουκ. θ' 37-43	Νεκταρίου Αἰγίνης
10	Γαλ. α' 11-19	Λουκ. ι' 25-37	γ' Ι Θ'
13	Ἔβρ. ζ' 26-η' 2	Ἰωάν. ι' 9- 16	Ἰω. Χρυσοστόμου
14	Α' Κορ. δ' . 9-16	Ἰωάν. α' 44-52	Φιλίππου ἀποστόλου
16	Ρωμ. ι' 11-ια' 2	Ματθ. θ' 9-13	Εὐαγγελ. Ματθαίου
17	Γαλ. β' 16-20	Λουκ. ιβ' 16-21	δ' Ι Ι'
21	Ἔβρ. θ' 1-7	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Εἰσοδίων Θεοτόκου
24	Γαλ. στ' 11-18	Λουκ. η' 18-27	πλ. α' Ι ΙΑ'
25	Γαλ. γ' 23-δ' 5	Μάρκ. ε' 24-34	Ἀγ. Αἰκατερίνης
30	Α' Κορ. δ' 9-16	Ἰωάν. α' 35-52	Ἀνδρέου Πρωτοκλήτ.

Ἑορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοὶ

- 1/11 Ἱ.Ν. Ἀγίων Ἀναργύρων Δράμας, Φωτολίβους.
Ἱ.Ν. Ἀγίας Ἑλένης τῆς ἐκ Σινώπης Πόντου Μικροκάμπου.
- 3/11 Ἱ.Ν. Ἀγίου Γεωργίου Πλατανοβρύσεως.
- 4/11 Ἱ.Μ. Ἀναλήψεως Ταξιαρχῶν (Σίφας): Ὁσίου Γεωργίου τοῦ ὁμολογητοῦ.
- 8/11 Ἱ.Ν. Ταξιαρχῶν Γρανίτου, Προσοτσάνης, Φτελιάς.
- 9/11 Ἱ. Μητροπολιτικὸς Ναός.
- 11/11 Ἱ.Ν. Ἀγίου Μηνᾶ Καρποφόρου.
- 13/11 Ἱ.Ν. Ἀγίου Χρυσοστόμου Δράμας.
- 21/11 Ἱερός Μητροπολιτικὸς Ναός, Προσοτσάνης, Χωριστής.
- 25/11 Ἱ.Ν. Ἀγίας Αἰκατερίνης Δοξάτου.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1	K	† ΙΔ' ΛΟΥΚ. (τυφλοῦ Ἱερικ.) Ναοὺμ προφ., Φιλαρέτου
2	Δ	Ἀββακούμ προφ., Μυρόπτης μάρτ.
3	Τ	☩ Σοφονίου προφ., Αγαπίου, Ἀγγελῆ νεομ., Θεοδούλου ὁσ.
4	Τ	† Βαρβάρας μεγ. , Ἰωάννου Δαμασκην., Σερφεῖμ Φαναρ., νεομ.
5	Π	† Σάββα ἡγισμ. , Διογένηος, Νεκταρίου & Φιλοθέου ὁσίων
6	Π	† Νικολάου ἀρχιεπ. Μύρων Λυκίας, Νικολάου Καραμάνου
7	Σ	Ἀμβροσίου ἐπισκ. Μεδιολ., Γερσασίμου Εὐβοίας
8	K	† Ι' ΛΟΥΚΑ (συγκύπτ). Παταπίου ὁσ., Σωφρονίου, Σωσθένους
9	Δ	☩ † Σύλληψις ἁγίας Ἀννης , Ἀννης προφῆτιδος
10	Τ	Μηνᾶ καλλικελάδου, Ἐρμονέου, Εὐγράφου, Θωμᾶ ὁσ.
11	Τ	Δανιήλ, Λουκά Στυλιπῶν, Λεοντίου ὁσίου
12	Π	† Σπυρίδωνος Τριμυθ. , Ἰωάννου Ζιχνῶν
13	Π	Εὐστρατίου, Αὐξεντίου, Ὁρέστου, Εὐγενίου, Μαρδαρίου
14	Σ	Θύρσου, Φιλήμονος, Ἀπολλωνίου, Λευκίου, Ἀρριανοῦ
15	K	† ΙΑ' ΛΟΥΚΑ (προπατόρ.) Ἐλευθερίου ἱερομ. & Ἀνθίας μητρός
16	Δ	Ἀγγαίου προφ., Θεοφανοῦς βασιλίσσης., Μοδέστου Ἱεροσ.
17	Τ	☩ † Διονυσίου Αἰγίνης , Δανιήλ προφῆτου καὶ Τριῶν Παίδων
18	Τ	Σεβαστιανοῦ, Ζωῆς καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς μαρτύρων
19	Π	Βονιφατίου, Ἀγλαίας τῆς Ρωμαίας, Ἀρεως, Εὐτυχίου
20	Π	† Ἰγνατίου Θεοφ. , Ἰωάννου Κροστάνδης., Ἰωάννου Θάσου
21	Σ	Ἰουλιανῆς & τῶν σὺν αὐτῇ 500 μαρτ., Θεμιστοκλέους μ.
22	K	† ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ. Ἀναστασίας Φαρμακολυτρίας
23	Δ	Τῶν ἐν Κρήτῃ 10 μαρτύρων, Ναοὺμ ἱεραποστ.
24	Τ	Εὐγενίας ὁσίου., Βασίλας, Ἀχαϊκοῦ μαρτ., Ἀχμέτ νεομάρτ.
25	Τ	☩ † Η ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
26	Π	† Σύναξις τῆς Θεοτόκου , Εὐθυμίου Σάρδεων ὁμολ.
27	Π	† Στεφάνου πρωτομ. , Φωτεινοῦ, Θεοδώρου Γραμποῦ
28	Σ	Τῶν ἐν Νικομηδείᾳ διςμυρίων μαρτύρων, Δόμνας
29	K	† ΜΕΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝ. Τῶν ὑπὸ Ἡρώδου 14 χιλ. ἀναιρ. νηπίων
30	Δ	Ἀνυσίας ὁσ., Γεδεών νεομάρτ., Φιλεταίρου
31	Τ	Μελάνης Ρωμαίας ὁσ., Ζωτικῶ ὀρφανοτρόφου ἱερομ.

Ἀναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΟ- ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Ἐφεσ. β' 4-10	Λουκ. ιη' 35-43	πλ. β' Ι Α'
4	Γαλ. γ' 23-δ' 5	Μάρκ. ε' 24-34	Βαρβάρας μεγαλομ.
5	Γαλ. ε' 22-στ' 2	Ματθ. ια' 27-30	Ἀγίου Σάββα
6	Ἐβρ. ιγ' 17-21	Λουκ. στ' 17-23	Ἀγίου Νικολάου
8	Ἐφεσ. β' 14-22	Λουκ. ιγ' 10-17	βαρὺς Ι Β'
9	Γαλ. δ' 22-27	Λουκ. η' 16-21	Ἀγ. Ἀννης
12	Ἐφεσ. ε' 8-19	Ἰωάν. ι' 9-16	Ἀγίου Σπυρίδωνος
15	Β' Τιμ. α' 8-18	Λουκ. ιδ' 16-24, Ματθ. κβ' 14	πλ. δ' Ι Γ'
22	Ἐβρ. ια' 9-10, 32-40	Ματθ. α' 1-25	α' Ι Δ'
25	Γαλ. δ' 4-7	Ματθ. β' 1-12	Χριστουγέννων
26	Ἐβρ. β' 11-18	Ματθ. β' 13-23	Σύναξις Θεοτόκου
27	Πράξ. στ 8-ζ' 5, 47-60	Ματθ. κα' 33-42	Στεφάνου Πρωτομ.
29	Γαλ. α' 11-19	Ματθ. β' 13-23	β' Ι Ε'

Ἑορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοί

- 4/12 Ἱ. Μητροπολιτικός Ναός: ἑορτὴ τῆς Πολιού-
χου Ἁγίας Βαρβάρας.
- 5/12 Ἱ.Ν. Ἀγίου Σάββα ἐργατικῶν κατοικιῶν
Προαστίου Δράμας.
- 6/12 Ἱ.Ν. Ἀγίου Νικολάου Δράμας, Ἀδριανῆς,
Μαυροβάτου, Βαθυχωρίου, Δενδρακίων.
- 12/12 Ἱ.Ν. Ἀγ. Δώδεκα Ἀποστόλων Δράμας.
- 15/12 Ἱ.Ν. Ἀγίου Νικολάου Δράμας.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΔΡΑΜΑΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Ο ΔΡΑΜΑΣ κ. ΠΑΥΛΟΣ

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δράμας κ. Παῦλος (κατά κόσμον Ἀλέξανδρος Ἀποστολίδης) ἐγεννήθη ἐν Βεροῖα τῷ 1963. Μετά τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς του, ἀπεφοίτησε τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Λαμίας. Πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης τῷ 1988, κατέστη διπλωματοῦχος (master) τῷ 1995 καί Διδάκτωρ τῆς Θεολογίας τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου τῷ 2002. Διάκονος ἐχειροτονήθη τῷ 1983 καί Πρεσβύτερος τῷ 1988 ὑπὸ τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Βεροῖας Παύλου.

Διετέλεσεν Ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ὁσίου Ἀντωνίου, Πολιούχου Βεροῖας (1988-1991), ἀπὸ δέ τοῦ ἔτους 1991 Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Σουμελᾶ καί ἁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ὁμωνύμου Πανελληνίου Ἰδρύματος. Μητροπολίτης Δράμας ἐξελέγη τὴν 5ην Ὀκτωβρίου 2005, χειροτονηθεὶς τὴν 9ην τοῦ ἰδίου μηνὸς καί ἐνεθρονίσθη τὴν 19ην Νοεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους.

Α΄. ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Ἔδρα: Δράμα, Βενιζέλου 168
Τ.Θ. 78, Τ.Κ.: 661 00.
Τηλέφωνο: (πρόθεμα 25210)
Μητροπολίτου καί Γραφείων: 32362
Fax: 33014.
e-mail: imdramas@otenet.gr.
Internet site: www.imdramas.gr.

Πρωτοσύγκελλος: Ἀρχιμ. Οἰκουμενικοῦ Θρόνου
Γεώργιος Τσακίρογλου.

Γραφεῖον Μητροπολίτου. Εἰσηγηταί: Ἀρχιμ.
Χριστόδουλος Μετετζίδης, Εὐθύμιος Παπαδόπουλος.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

1. Μητροπολιτικόν

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης.
Μέλη: Πρωτ. Ἀναστάσιος Κουρτεσίδης, Πρωτ. Ἀνέστης Παπαδόπουλος, Γεώργιος Τσουμάνης, Προϊστάμενος Δ.Ο.Υ. Δράμας, Ἀναστάσιος Χατζηκυριακίδης, Δικηγόρος καί Παναγιώτης Σαββίδης, Ἐκκλ. Σύμβουλος, *Γραμματεὺς:* Δημήτριος Βογιατζής.

2. Ἐπισκοπικόν Δικαστήριον

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης.
Μέλη: Ἀρχιμ. Γεώργιος Τσακίρογλου καί Πρωτ. Ἀντώνιος Παυλίδης.

3. Γενικόν Φιλόπτωχον Ταμείον

Πρόεδρος: Ό Σεβ. Μητροπολίτης.

Μέλη: Άρχιμ. Γεώργιος Τσακίρογλου, Πρωτ. Ά-
ναστάσιος Κουρτεσίδης, Λεωνίδα Γαλανόπου-
λος, Μαρία Παπαδάκη.

Διοικητικόν Προσωπικόν:

Γραφείον Γάμων καί Διαζυγίων – Γραφείον
Α.Δ.- Τοπικόν ΤΠΟΕΚΕ: Άρχιμ. Χριστόδουλος
Μετετζίδης.

Γραμματεύς-Υπεύθυνος έπιστολογραφίας
Μητροπολίτου: Δημήτριος Βογιατζής.

Λογιστήριον-Ταμείον: Παναγιώτης Πετρίδης.

Τεχνικόν Γραφείον: Υπεύθυνος Ίωάννης Μα-
τσίνης, Άρχιτέκτων Μηχανικός.

Όδηγός: Εϋθύμιος Παπαδόπουλος.

Κλητήρ: Μιχαήλ Τσαούσης.

Ένοριακοί Ναοί: 105

Μοναστηριακοί Ναοί: 4

Έφημέριοι: Α' 26, Β' 32, Γ' 17, Δ' 22

Άγαμοι: 17, Έγγαμοι: 80, Διάκονοι: 2

Σύνολον Κληρικών: 99

Συνταξιούχοι Ίερείς: 38

ΙΕΡΑΙ ΜΟΝΑΙ

Άνδρῶαι:

Ίερά Λαυρεντιανή Μονή Μεταμορφώσεως τοϋ
Σωτήρος – Νέα Σουμελά.

Διεύθυνσις: Τέρμα Εϋξείνου Πόντου,
Τ.Κ. 661 00 Νέα Κρώμνη Δράμας.

Γυναικεῖαι:

1. Παναγίας Εἰκοσιφοινίσσης:

Έτος ιδρύσεως 452 μ.Χ.

Διεύθυνσις: Τ.Κ. 620 47 Πρώτη Σερρών.

Τηλ: 25920-61566.

Ήγουμένη: Άλεξία Μοναχή. (Μον. 23).

2. Άναλήψεως τοϋ Σωτήρος:

Έτος ιδρύσεως 1976.

Διεύθυνσις: Τ.Κ. 661 00 Ταξιάρχαι Δράμας.

Τηλ: 25210-45023.

Ήγουμένη: Πορφυρία Μοναχή. (Μον. 32).

Μετόχια Ίερῶς Μονῆς Εἰκοσιφοινίσσης:

α. Παναγία ή Ήλιοκαλλή έν Σέρραις.

β. Μεταμόρφωσις τοϋ Σωτήρος Θάσου.

Υπό άνασῡστασιν:

1. Μ. Μεταμορφώσεως τοϋ Σωτήρος

Πρασινάδας Παρανεστίου. Τηλ. 25240-22032.

Υπεύθυνος: Άνατόλιος Μοναχός.

Β'. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

Θεϊον Κήρυγμα:

Ὁ Πρωτοσύγκελλος, ὁ Ἀρχιμ. Οἰκουμ. Θρόνου Γεώργιος Ταβλάρης (τηλ. 25210-52472), ὁ Ἀρχιμ. Σεβαστιανός Τσιαντής (τηλ. 25210-32782 καὶ 32733), οἱ ἀρχιερατικοὶ ἐπίτροποι, οἱ ἐφημέριοι πτυχιῶχοι Κληρικοί, ὡς καὶ οἱ ἐντεταλμένοι λαϊκοὶ Θεολόγοι.

Κατήχησις:

Κατηχητικά Σχολεῖα: Κατώτερα, Μέσα, Ἀνώτερα, σύνολον 45.

Κύκλοι μελέτης Ἀγίας Γραφῆς, σύνολον 55

Ἑσπεριναὶ Ὁμιλίαι:

Εἰς τὰς ἐνορίας τῆς Δράμας καὶ τὰς ἑδρας τῶν ἀρχιερατικῶν περιφερειῶν, σύνολον 14.

Ραδιοφωνικαὶ ἐκπομπαί:

Μέσω ἀναμεταδότου μεταδίδεται τό πρόγραμμα τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ «Πειραϊκὴ Ἐκκλησία».

Ἱερὰ Ἐξομολόγησις:

Εἰς μὲν τὴν πόλιν καθ' ἐκάστην ἡμέραν ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγγέλλου καὶ ἄλλων πεπειραμένων κληρικῶν. Κατὰ τὰς περιόδους τῆς Νηστείας, 20 Πνευματικοὶ Πατέρες περιοδεύουν ἀπάσας τὰς ἐνορίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Κατασκηνώσεις:

Μόνιμοι ἐγκαταστάσεις εἰς Γρανίτην καὶ Ἐξοχὴν Δράμας. Ὑπεύθυνοι: Ἀρρένων: Ἀρχιμ. Σεβαστιανός Τσιαντής, Θηλέων: Ἐλισάβετ Στάθη, Ἐκπαιδευτικός.

Ἀντιαιρετικὴ Δράσις:

Ὑπεύθυνος: Ἀρχιμ. Σεβαστιανός Τσιαντής.

Ὑπηρεσία Ἀσθενῶν:

Ὑπεύθυνος: Πρωτ. Ἀγγελος Τζιβανάκης.

Ὑπηρεσία Συμπαράστασews Οἰκογενείας:

Ὑπεύθυνος: Πρωτ. Ἀναστάσιος Κουρτεσίδης.

Βιβλιοθήκη Ἱ. Μητροπόλεως ἐν τῷ Ἐπισκοπεῖῳ:

Ὑπεύθυνος: Παναγιώτης Πετρίδης.

Ποιμαντικὴ Στρατοῦ:

Ὑπὸ τοῦ Ἱερέως τοῦ Συντάγματος καὶ τινων Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Αἰθουσαι Διαλέξεων:

1. Χριστιανικῆς Διακονίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
2. Χριστιανικῆς Ἑστίας
3. ΓΕΧΑ

Ὁρθόδοξοι Χριστιανικαὶ Ἀδελφότητες:

α. ΖΩΗ. β. ΣΩΤΗΡ. Διακονοῦν τό κατηχητικόν καὶ κηρυκτικόν ἔργον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

Γ'. ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

1. Γενικόν Φιλόπτωχον Ταμεῖον. Ὑπεύθυνος ὁ Σεβασμιώτατος καὶ 31 Ἑνοριακά Φιλόπτωχα Ταμεῖα.
2. Ταμεῖον Ὑποτροφιῶν πρὸς ἐνίσχυσιν Ἱεροσπουδαστῶν καὶ Φοιτητῶν.
3. Τράπεζα Ἀγάπης εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν Ἀγ. Δώδεκα Ἀποστόλων Δράμας. Λειτουργεῖ ὑπὸ τὴν εὐθύνην τῶν κυριῶν τοῦ Ε.Φ.Τ., τηλ. 25210 38176.

Δ'. ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ

Τοπικαί Έορταί: α) Ὑπεραγίας Θεοτόκου Εἰκοσιφοινίσσης εἰς τήν ἐν Παγγαίῳ φερώνυμον Μονήν, ἔνθα εὐρίσκεται ἡ ἱερά εἰκὼν αὐτῆς (15 Αὐγ.). β) Ἀγίας Βαρβάρας, πολιούχου Δράμας (4 Δεκ.). γ) Ὅσιων Γερμανοῦ καὶ Διονυσίου, Ἀ' Πατριάρχου Κων/πόλεως, κτητόρων τῆς Ἱ.Μ. Εἰκοσιφοινίσσης (22-23 Νοεμ.). δ) 172 Ὁσιομαρτύρων, ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Εἰκοσιφοινίσσης ἀναρθεέντων 24 Ἀπριλίου 1507 (Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ). ε) Ἀγίου Ἱεροεθνομάρτυρος Χρυσοστόμου, Μητροπολίτου Δράμας - Σμύρνης (Κυριακὴ πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ). ς) Ὁσίου Γεωργίου τοῦ Νέου Ὁμολογητοῦ (4 Νοεμβρίου) καὶ λιτάνευσις τῆς λάρνακος Αὐτοῦ ἐν Δράμᾳ κατὰ τήν Δ' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν.

Ἱερά λείψανα:

- Εἰς τὰς Ἱεράς Μονάς καὶ τινὰς Ἱερούς Ναοὺς. Μέγα μέρος τῶν ἱερῶν λειψάνων τῆς Ἱεράς Μονῆς Εἰκοσιφοινίσσης ἐσυλήθη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἐπιδρομέων καὶ κατακτητῶν κατὰ τὰ ἔτη 1917 καὶ 1941-1944 καὶ κατακρατεῖται εἰς Σόφειαν.

- Ὁσίου Γεωργίου τοῦ Νέου εἰς Ἱ. Μονὴν Ἀναλήψεως τοῦ Σωτήρος Ταξιάρχων (Σίψα Δράμας).

Ε'. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Μουσείον Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης: Παραπλευρώς τοῦ Ἐπισκοπείου.

Ἱστορικά Μνημεῖα: α) Ὁ Ἱερός Ναός Ἀγίας Σοφίας Δράμας, 10ου μ.Χ. αἰῶνος. β) Ὁ Ἱερός Ναός τῶν Ἀγίων Ταξιάρχων Δράμας, 14ου μ.Χ. αἰῶνος. γ) Ὁ παλαιός Μητροπολιτικός Ναός Δράμας, 18ου μ.Χ. αἰῶνος.

ΝΗΣΤΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

- ✠ Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ (ὅλον τό ἔτος)
- ✠ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ
- ✠ Μεγάλῃ Ἑβδομάδᾳ
- ✠ Ἀγίων Ἀποστόλων
- ✠ Δεκαπενταυγούστου
- ✠ Τεσσαρακοστῇ Χριστουγέννων

Ἐπίσης νηστεύουμε χωρὶς λάδι κατὰ τίς παρακάτω ἑορτές, ὅποιαδήποτε ἡμέρα κι ἂν τύχουν, ἐκτός ἐάν συμπεσε Σάββατο ἢ Κυριακὴ, ὅποτε καταλύουμε μόνο κρασί καὶ λάδι:

- ✠ 5 Ἰανουαρίου, παραμονή Θεοφανείων
- ✠ 29 Αὐγούστου, ἀποτομή τῆς κεφαλῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου
- ✠ 14 Σεπτεμβρίου, Ὑψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ

ΚΑΤΑΛΥΣΕΙΣ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Κατά τὴν Τετάρτη καὶ Παρασκευή, ὅταν αὐτὴ συνπίπτῃ μὲ Δεσποτικὴ ἢ Θεομητορικὴ ἢ ἑορτὴ Ἁγίων, ἐπιτρέπεται κατάλυσις ἄλλοτε γενικὴ καὶ ἄλλοτε μερική. Συγκεκριμένα:

Α) Κατάλυσις εἰς πάντα

Ἀπὸ 25 Δεκεμβρίου μέχρι 4 Ἰανουαρίου καὶ στίς 6 Ἰανουαρίου.

Ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου μέχρι τὴν Κυριακὴ τοῦ Ἀσώτου.

Κατὰ τὴν Ἑβδομάδα τῆς Τυροφάγου (μόνο τυρί, αὐγὰ καὶ λοιπὰ γαλακτοκομικά, ὅχι ὅμως κρέας).

Κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς Διακαινησίμου (Κυριακὴ τοῦ Πάσχα μέχρι τοῦ Θωμᾶ).

Κατὰ τὴν ἑβδομάδα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (μετὰ τὴν Πεντηκοστή).

Β) Κατάλυσις ἰχθύος

Κατὰ τὶς 7 Ἰανουαρίου, 2 Φεβρουαρίου, 25 Μαρτίου, 24 καὶ 29 Ἰουνίου, 6 καὶ 15 Αὐγούστου, 8 Σεπτεμβρίου, 14 καὶ 21 Νοεμβρίου.

Γ) Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου

- κατὰ τὶς 11, 16, 17, 18, 20, 22, 25, 27, 30 Ἰανουαρίου
- κατὰ τὶς 8, 10, 11, 17, 24 Φεβρουαρίου
- κατὰ τὶς 9, 26 Μαρτίου

- κατὰ τὶς 23, 25, 30 Ἀπριλίου
- κατὰ τὶς 2, 8, 15, 21, 25 Μαΐου
- κατὰ τὶς 8, 11, 30 Ἰουνίου
- κατὰ τὶς 1, 2, 17, 20, 22, 25, 26, 27 Ἰουλίου
- κατὰ τὴν 31η Αὐγούστου
- κατὰ τὶς 1, 6, 9, 13, 20, 23, 26 Σεπτεμβρίου
- κατὰ τὶς 6, 18, 23, 26 Ὀκτωβρίου
- κατὰ τὶς 1, 8, 12, 13, 16, 25, 30 Νοεμβρίου
- κατὰ τὶς 4, 5, 6, 9, 12, 15, 17, 20 Δεκεμβρίου

Κατὰ τὶς νηστεῖες τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν Χριστουγέννων (ἀπὸ 21 Νοεμβρίου ἕως 12 Δεκεμβρίου) καταλύουμε ψάρι, ἐκτός Τετάρτης καὶ Παρασκευῆς.

Ὅλα τὰ Σάββατα καὶ τὶς Κυριακὲς τοῦ ἔτους δὲν νηστεύουμε ἀπὸ κρασί καὶ λάδι, πλὴν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου.

ΝΗΣΤΕΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΔΕΝ ΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΓΑΜΟΙ

- α) Ἀπὸ τῆς 17ης Δεκεμβρίου μέχρι τῶν Χριστουγέννων
- β) Ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς μέχρι καὶ τοῦ Μ. Σαββάτου
- γ) Ἀπὸ τῆς 1ης μέχρι καὶ τῆς 14ης Αὐγούστου
- δ) Τὴν 29ην Αὐγούστου, Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου
- ε) Τὴν 14ην Σεπτεμβρίου, τοῦ Σταυροῦ
- στ) Τὴν 5ην Ἰανουαρίου, παραμονὴ Θεοφανείων

ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΙΕΡΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΕΟΡΤΕΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ			
ΜΗΝΕΣ	ΕΣΠΕ- ΡΙΝΟΣ	ΟΡΘΡΟΣ	ΑΠΟΛ. Θ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	5:00	7:30	10:30
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	5:00	7:30	10:30
ΜΑΡΤΙΟΣ	6:00	7:30	10:30
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	6:00	7:00	10:00
ΜΑΪΟΣ	7:00	7:00	10:00
ΙΟΥΝΙΟΣ	7:00	7:00	10:00
ΙΟΥΛΙΟΣ	7:00	7:00	10:00
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	7:00	7:00	10:00
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	7:00	7:00	10:00
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	6:00	7:30	10:30
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	5:00	7:30	10:30
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	5:00	7:30	10:30

ΑΓΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΗΜΕΡΟΝ	ΕΝΑΡΞΙΣ
ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ	7:30 π.μ.
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ	6:00 π.μ.
ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ	7:30 π.μ.
ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΘΕΟΦΑΝΕΙΩΝ	7:30 π.μ.
ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ	7:30 π.μ.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗ	ΕΝΑΡΞΙΣ
ΠΡΟΗΓΙΑΣΜΕΝΗ Θ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΕΓΑ ΑΠΟΔΕΙΠΝΟΝ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ ΜΕΓΑΣ ΚΑΝΩΝ	Ως ό Ώρθρος ή ό Έσπερινός του μηνός Ως ό Έσπερινός του μηνός 7:00 μ.μ. 7:00 μ.μ. Ως ό Έσπερινός του μηνός

ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ	
ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ ΤΟΥ ΝΥΜΦΙΟΥ ΠΡΟΗΓΙΑΣΜΕΝΕΣ ΘΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ - Ίερών Εὐχέλαιον ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ - Άχολ. του Νικητῆρος ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ ΠΡΩΙ - Έσπερινός καί Θεία Λειτουργία ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ ΕΣΠΕΡΑΣ - Άκολουθία τών Αγίων Παθών ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΠΡΩΙ - Μ. Ώρες, Άποκαθήλωσης ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΕΣΠΕΡΑΣ - Άκολουθία του Έπιταφίου ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΕΣΠΕΡΑΣ - Έξοδος του Έπιταφίου ΜΕΓΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ ΠΡΩΙ - Έσπερινός καί Θεία Λειτουργία	7:30 μ.μ. Ως ό ὀρθρος του μηνός 5:00 μ.μ. 7:00 μ.μ. 7:00 π.μ. 7:00 π.μ. 7:00 μ.μ. 8:00 π.μ. 7:00 μ.μ. 9:00 μ.μ. 8:00 π.μ.

ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ	
ΕΝΑΡ. ΤΗΣ ΠΑΝΝΥΧΙΔΟΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ Β' ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ (Είς τόν Ι. Μητροπολιτικόν Ναόν Δράμας: 10:30 π.μ.)	11:00η νυκτερινή 12:00η νυκτερινή Ως ό Έσπερινός του μηνός

Αί Μεγάλοι Βασιλικοί Ώροι τών Χριστουγέννων καί Θεοφανείων αναγιγνώσκονται τό ἑσπέρας τῆς Παραμονῆς. Τό Εὐχέλαιον τῆς Μεγάλης Τετάρτης εἰς τόν Ἱερών Ναόν Ἁγίου Νικολάου Δράμας τελεῖται 4:00 μμ.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΝΟΜΟΥ ΔΡΑΜΑΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ

Ί. Μητρόπολις Δράμας	imdramas@otenet.gr	25210 32362 Fax: 25210 33014
Δήμος Δράμας	dimos-dramas@dra.forthnet.gr	25210 25555
Δήμος Δοξάτου	info@doxato.gr	25210 69528
Δήμος Προσοτσάνης	dimarxeio@prosotsani.gr	25223 50103
Δήμος Παρανεστίου	n. kagiaoglou@paranesti.gr	25243 50100
Δημόσιες Ύπηρεσίες		
Αστυνομική Διεύθυνσις Δράμας		25210 22341
Τμήμα Τροχαίας Δράμας		25210 22340
Έλληνικά Ταχυδρομεία		25210 48320
Δασαρχείο		25210 57841
Αρχαιολογικόν Μουσείον		25210 31365
ΟΤΕ		25210 26999
Σπήλαιον Πηγών ποταμού Αγγίτη (Μααρᾶ)		25220 60460
Χιονοδρομικόν Κέντρον Φαλακρού		25210 62224 25230 81000
Ύπηρεσίες Υγείας		
Νοσοκομείον Δράμας		25210 23351
Κέντρον Ύγείας Παρανεστίου		25240 22222
Κέντρον Ύγείας Προσοτσάνης		25220 22222
Κέντρον Ύγείας Κ.Νευροκοπίου		25230 22222
Μεταφορικά Μέσα		
Κ.Τ.Ε.Λ. Δράμας		25210 32421
Ο.Σ.Ε. Δράμας		25210 36569
ΤΑΞΙ Δράμας		25210 22022 25210 32111 25210 21112

ΤΟ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2013
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΡΑΜΑΣ
ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΝ
ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ
ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΡΑΜΑΣ 1913-2013
ΕΤΥΠΩΘΗ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΝ
ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΕΤΟΥΣ 2012
ΕΙΣ ΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΜΕΛΙΣΣΑ
570 21 ΑΣΠΡΟΒΑΛΤΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΟΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΩΝ ΣΕΛΙΔΩΝ
10, 11, 13, 15, 16, 17, 19, 26, 41, 42, 45
ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
«ΔΡΑΜΑ-ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΣ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΠΟΛΗΣ»
ΤΟΥ κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΑΖΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΕΚΠΟΤΑ.
ΟΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΩΝ ΣΕΛΙΔΩΝ 38,39
ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
«ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΔΡΑΜΑΣ»
ΤΟΥ κ. Γ.Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ,
ΕΚΔ. ΟΙΚΟΣ ΑΦΩΝ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ Α.Ε.